JURNALUL® S.F.

Nr. 23 Săptămînal de science-fiction ■ 16 pagini ■ 45 lei

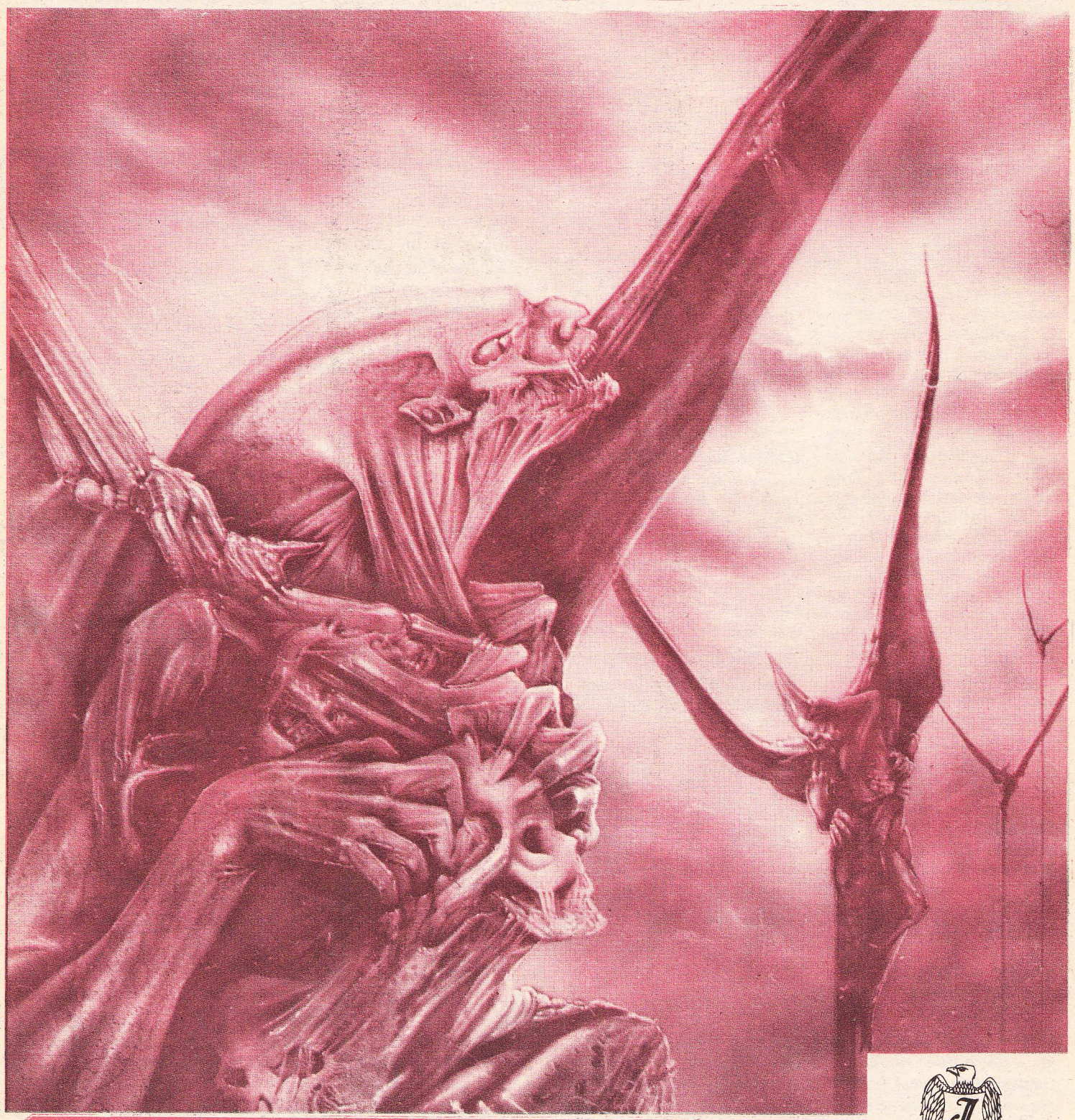

Primul săptămînal de cultură ştiinţifico-fantastică din România

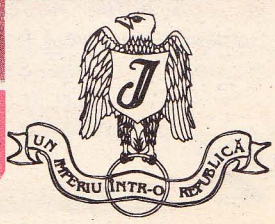

Teste pentru astronauții amatori

Principala problemă, pe care o are de rezolvat un astronaut pămîntean, atunci cînd se află în plină întîlnire de gradul trei, este de a decide dacă stă de vorbă cu un extraterestru serios ori cun un bișnițar galactic. Oferim, din proprie experiență, cîteva teste utile într-o asemenea situație.

a) **JPS**

Rostiți rar, de cîteva ori, JPS.

– dacă spune „Jean Paul Sartre", e extraterestru serios.

– dacă spune „John Player Special", e bișnițar galactic.

b) **66**

Întrebați-l dacă apa are 66 la sută hidrogen.

– dacă începe să rîdă, e extraterestru serios.

– dacă începe să vă plîngă de milă, e bișnițar galactic.

c) **rulmentul**

Arătați-i cîțiva rulmenți

– dacă vă oferă bani, e extraterestru serios, îi vrea pentru muzeu.

– dacă vrea o cantitate mai mare, e bișnițar galactic.

d) **ONU**

Scrieți citeț ONU=DEMOCRACY

– dacă spune ceva de dreptul de VETO al membrilor Consilului de Securitate, e extraterestru serios.

– dacă dă din cap afirmativ, e bișnițar galactic.

e) **surdo-mut**

Evitați să rostiți cu voce tare vreun cuvînt

– dacă auziți în creier „vorbește, măi, animalule!", e extraterestru serios.

– dacă dă din mîini în limbajul surdo-muților, e bișnițar galactic.

f) **grenada** (numai în cazuri disperate)

Aruncați spre el cu o grenadă.

– dacă grenada se întoarce spre dvs. și vă explodează în brațe, era un extraterestru serios.

– dacă aruncă și el cu o grenadă spre dvs. era bișnițar galactic.

Constantin PAVEL

Ultima oră

◆ Întîlnire bilaterală la nivel Danubian ◆

Pe 23 mai, la Galați a avut loc prima întîlnire dintre cenaclul „Nova 5,5" din localitate și „Sfera" din Brăila. Au participat și membri ai cenaclului „A cincea dimensiune" (Galați). Reuniunea a început la ora 11.00 și a decurs cu rafale dezintegrator-critice pînă la ora 15. Ținte au fost Ovidiu Brătilă, Aurelius Belei și Dimitrie Lupu. S-au pus bazele apariției unui nou fanzin intitulat „SFENOPLUS". Primul număr va avea coperta realizată de cenaclul din Brăila, iar partea de literatură cenaclul din Galați urmînd ca numărul al doilea să fie realizat invers. Discuțiile au avut loc în cadrul intim și reconfortant al atelierului lui Aurel Manole din cadrul Casei de Cultură a Sindicatelor.

◆ Lansări ale „JURNALULUI SF" ◆

Simbătă 29 mai, la Ploiești a avut loc lansarea numărului 23 din „Jurnalul SF" cu ajutorul clubului „QUO VADIS?". Amănunte în numărul următor care va fi lansat peste o săptămînă cu ajutorul aceluiași club (de astă dată filiala Giurgiu) la Giurgiu în cadrul Zilelor „QUO VADIS?"

◆ Simpozion „Știința Complexității" ◆

Miercuri 26 mai a.c. a avut loc sub egida Asociației Oamenilor de Știință în organizarea Comisiei Științei Complexității simpozionul cu tema „Stabilitatea sistemelor dinamice complexe". Modelatorul discuțiilor a fost acad.Radu Voinea, iar printre referenti s-au numărat Mircea Rusu și Florin Munteanu.

◆ Renato Pestriniero un „Mare Anonim"? (Erata la Știință și Imaginație) ◆

Deoarece s-a afirmat pe „nebună" dreptate că R. Pestriniero ar fi un „necunoscut scriitor italian" vă prezentăm o altă versiune. R.P. s-a născut la Veneția în 1933, este căsătorit și are o fiică. Scrie sf din 1958 de pe timpul

legendarei reviste italiene „Oltre il Cielo" în care a și debutat (numărul 21) cu povestirea SILENZIOSI. După una din povestirile sale Mario Bavo a făcut filmul TERRORE NELLO SPAZIO (1965) considerat ca fiind un precursor al lui „Alien". Palmaresul lui cuprinde o mențiune de onoare la Premiul Internațional APPRODO (1980), locul II la Concursul literar Nord (1980, 1981), Premiul AMATRIX (1982, 1983), Premiul I la concursul organizat de World SF -Italy („Alienta"-1983), Premiul „J.R.R.Tolkien" („Quando il tempo e un pugno di polvere" - 1985) de nenumărate ori finalist la concursuri de gen naționale și internaționale.

◆ Apariții editoriale ◆

& **Serge Brussolo: Febra**; Ed.Valdo, 300 lei, numărul 6 al colecției de sf

& **I. P. Culianu: Pergamentul diafan**; Ed.Minerva, 300 lei, 124 pag., numărul 4 din colectia BABEL: culegere de nuvele fantastice

& **Renato Pestriniero: Cuibul de dincolo de umbră**; 350 lei, 169 pag., numărul 15 din colecția NAUTILUS

& **Virginio Marafante: Capcana Kryanilor**; Ed. Brîncuși, 300 lei, 328 pag.,

& *****: Indiana Jones (vol.I: Taina tainelor, vol.II: Templul blestemat)**; Ed. Elitcomentator, 700 lei, novelizare după celebrele filme

& **499: Anticipația**; Ed. Știință și Tehnică SA, 50 lei, 32 pag.

Ionuț BĂNUȚĂ

Un american este întrebat despre posibilitatea existenței vieții pe planeta Marte.

– După părerea mea, spuse acesta, în mod cert pe această planetă nu există viață. Dacă ar fi existat, cu siguranță ar fi solicitat pînă acum un ajutor financiar din partea guvernului Statelor Unite.

●●●

Doi marțieni pe o stradă foarte aglomerată.

– Nu înțeleg de ce fug oamenii din calea noastră, spuse unul din ei, deghizarea mi se pare perfectă.

– Nici eu nu pot pricepe, spuse celălalt, mișcîndu-și coada de crocodil.

●●●

Un marțian se îndrăgostește de o splendidă ființă aflată în ograda unui gospodar. Fără prea multe ezitări se hotărăște să o ceară în căsătorie.

– Nu se poate, îi răspunde gospodarul, capra este contractată.

Anecdote SF

●●●

La un oficiu poștal se prezintă un marțian.

– Aș dori să trimit o telegramă pe Marte, se poate? întreabă el.

– Momentan, nu! O furtună extrem de puternică ne-a dărîmat toți stîlpii.

●●●

Într-un bar, un chefliu îl privește pe marțianul ce stă lîngă el, și-și consumă liniștit băutura.

– Him, mormăi el, curioși mai sînt unii la beție?

●●●

Un trecător se întîlnește cu un marțian la un colț de stradă. Îi privește mirat cele două antene pe care le posedă extraterestrul și-l întrabă:

– Prindeți și ROMÂNIA TINERET?

●●●

La o agenție de călătorii temporale se prezentă un cetățean.

– Aș dori un bilet pentru neolitic, dacă se poate numai tur.... pentru soacră-mea.

Nicolae ARITON

JURNALUL® S.F.

Editat de: INTAET

CORPORAȚIA INTAET PENTRU CULTURA O ARTA

Colectivul de redacție:

Adrian BĂNUȚĂ (Redactor șef), Marius ALECU, Nicolae ARITON, Costel BABOȘ, Lucian BĂBEANU, Ionuț BĂNUȚĂ, George CEAUȘU, Ștefan GHIDOVEANU, Nicu GECSE, Mircea Liviu GOGA, Adrian IONESCU, Dănuț IVĂNESCU, Victor MARTIN, Florin MUNTEANU, Ioana MUNTEANU, Mircea NAIDIN, Mihai Dan PAVELESCU, Dan POPESCU, Victor STOICA, Caius STANCU (Redactori)

Adresa redacției:
Șos. București-Ploiești 25-27; sector 1, București
tel. 3.12.71.35; fax. 3.12.99.44

Flash-uri Francofone

Cărţile lunii martie

➡ **Jean-Pierre APRIL – Berlin-Bangkok**; Ed. J'ai lu;

„Berlin-Bangkok" este o agenţie care organizează căsătorii la dorinţă. Capcană care-i va reuni pe Alex şi Yumi pentru a-i „curăţa" mai bine.

➡ **Serge BRUSSOLO – Le Puzzle de chair**; Ed. G. de Villiers, col. Les introuvable de Serge Brussolo.

Vandalii, o sectă foarte redutabilă, terorizează lumea Show-business-ului .

➡ **Gordon Rupert DICKSON – Le Chevalier Dragon**; Ed. J'ai lu

Jim, abia investit cavaler Dragon, zboară în ajutorul moştenitorului coroanei Angliei, sechestrat de Malvine, vrăjitorul, în Franţa.

➡ **Charls DUITS – Ptah Otep** (reed.); Ed. Denoel, col. Presence du futur (2 vol.) Seria „Toutes vos etoiles en poches".

Drumul iniţiatic al tînărului prinţ din Hagaptah –Ptah Otep – pe care o lovitură de stat l-a constrîns la mizerie şi exil. Apropiat de Andre Breton, Charles Duits a cunoscut un succes imediat cu această operă apărută pentru prim adată în 1971.

➡ **Pierre DUNIC (Ed.) – Futurs sans dessus dessous: Isaac Asimov presente**; Ed. Presses Pocket: o culegere de nuvele apărute în **Asimov magazine**

➡ **Michel GRIMAUD – Malakansar, L'etrnite des Pierres** (reed.) Ed. Denoel; col. Presence du futur

Pentru că a auzit o povestitoare evocînd legenda Malakansarului, oraşul de piatră, îşi abandonează bogata sa familie şi pleacă în căutarea acestei cetăţi mistice.

➡ **Frank HERBERT & Bill RANSOM – Le Facteur ascension**: Le Livre de Poche

Acest volum este a treia parte din tripticul format împreună cu „L'Incident Jesus" şi „L'Effect Lazare".

➡ **Lafayette Ronald HUBBART – Mission Terre**; Ed. Presses – Pocket

În acest al şaptelea volum al ciclului, intitulat „Destination vengeance", autorul ne prezintă croaziera plină de peripeţii in Mediterană a unui iaht.

➡ **Shirley JACKSON – La Maison hantee**; Ed. Press Pocket; Col. Terreur.

Hotărît să facă un studiu ştiinţific al paranormalului, un antropolog invită la Hill House, o casă avînd reputaţia de a fi bîntuită, două tinere avînd puteri paranormale. Acest roman a stat la baza filmului lui Robert Wise intitulat „Casa diavolului".

➡ **Gail VAN ASTEN – Le Chevalier aveugle**; Ed. Press Pocket

Pasionat fiind de legendele medievale, autorul narează povestea unei fiinţe belstemate, născută dintr-o cuplare monstruoasă, ce creşte într-un castel singuratic din mijlocul unei păduri şi care este luată în custodie de diavol.

➡ **Joan D. VINGE – La Reine de l'ete** – J'ai Lu, 3 vol.

Moon Marchalaube, noua regină a verii, îşi aşteaptă poporul. Nerespectînd ritualul ea doreşte reinstaurarea la Tiamat a modului de viaţă tehnofilă de iarnă, să deschidă celorlalte lumi hegemonia.

➡ **Margareth WEIS & Tracy HICKMAN – Les Portes de la mort**; Ed. Press Pocket

Acest al treilea volum intitulat „La mer de Feu" face parte dintr-un ciclu de aventuri în care se trece de la un Univers la altul şi de la un registru literar la altul.

➡ **Stefan WUL – L'Orphelin de Perdide** (reed.) Ed. Denoel, col. Presence du futur; seria Toutes vos etoiles en poche.

Romanul a inspirat desenul animat al lui Moebius: „Les Maîtres du temps". În faţa unui pericol iminent, un om lansează S.O.S.-uri spre nava lui Max un mare călător prin spaţiu, dar moare de a fi auzit. Fiul său, un puşti de 4 ani, rămîne unicul supravieţuitor al coloniei din Perdide.

➡ **Serge Brussolo – Hurlemort, le dernier royaume** – Ed. De noel.

Hurlemont este un cătun pierdut în inima pădurilor în care – conform legendei – sau retras vechii zei ai păgînismului, atunci cînd au fost izgoniţi din fiefurile lor de expansiunea credinţei creştine. Sînt sunoscuţi ca vicleni, irascibili, uneori răi şi sînt temuţi.

➡ **Hans Christoph BUCH – Amiral Zombie ou le Retour de Christophe Colomb**; Ed. Grasset

Fantoma lui Cristopher Couloumb călătoreşte în timp. Începe în 1987 în Haiti unde asistă la un masacru asupra populaţiei, datorat Maconţilor. Apoi se trezeşte evreu vînat de nazaişti...

➡ **Franco FERRUCCI – Les Satellites de Saturne**; Ed. Rivages

La insistenţa bunicului său, Alessio, care descoperise – cu mult timp înaintea întregii lumi – prezenţa celui de-al zecelea satelit al lui Saturn, un tînăr porneşte în căutarea astrelor galaxiei sale familiale. El îi reconstituie traiectoria insolită şi vagabondă.

➡ **Martin Harry GREENBERG (Ed.) – Les Fils de Fondation: en hommage a Isaac Asimov**; Ed. Presses de la Cite

Prefaţă de Jacques Goimard şi Ray Bradbury. Marii scriitori de science fiction ai momentului sînt conştienţi de cee ce-i datorează lui Isaac Asimov. Ei au scris variante personale pe temele maestrului compunînd această antologie realizată de M.H. Greenberg, un omagiu superb care-i este dedicat.

➡ **Robert SILVERBERG – Les Royaumes du mur**; Ed. Laffont, col. Ailleurs et demain

Zidul e un munte gigantic, redutabil. Creasta „zidului" e aproape inaccesibilă. Totuşi, în fiecare an, 40 de tineri şi tinere dintre cei mai buni întreprind ascensiunea. Pentru că, acolo sus, după legende şi puţinele mărturii contradictorii, trăiesc zeii deţinători ai înţelepciunii.

BDSF

Didier CONVARD & Christian GINE – Neige; Ed. Glenat

Al şaselea volum al ciclului se intitulează **Le Pisse-Dieu**. O lume sinistră care moare lent. Oameni ce nu cunosc decît ura şi moartea. Şi un copil ce întreprinde o căutare fără speranţă în acest univers de gheaţă.

Andre-Paul DUCHATEAU * Raoul GIORDAN – Space Gordan; Ed. Lefrancq

1 : Les Sept perils de Corvus

Pe planeta Corvus se află castelul lui Gal Corvus, neîmpăcatul duşman al guvernului terian. Aventurierul spaţiului, Space Gordon, ajutat de colaboratoarea sa Orna a primit ordinul de a-l elimina pe didactor.

Pat MILLS & Kevin WALKER – ABC Warriors; Ed. Zenda

1 : Les Guerriers du Khaos

Un scenariu incredibil ce amestecă violenţa, acţiunea şi umorul.

Jean PLEYERS – Les Etres de lumiers – Ed. Helyode

1 : Autorul, pasionat de sf, ne prezintă o lume stranie unde domnesc fiinţe invinzibile şi misterioase însufleţite de pasiuni foarte apropiate de cele încercate de oameni.

Mark SCHULTZ – Les Chroniques de l'ere xenozoique; Ed. Comics USA

6 : Teure est mort!

Saga post-nucleară din secolul 36 în care Cadillacii şi dinozaurii nu fac casă bună împreună continuă.

Ionuţ BĂNUŢĂ

TIPARUL EXECUTAT LA TIPOGRAFIA
INTACT

Director tehnic:
Eustatiu BĂLAN

Reclamă, publicitate, difuzare:
Titus GUVIR – tel. 3.12.93.66

Tehnoredactare computerizată:
Sorin STOIAN

Corectură:
Cristina VASILE

Montaj offset:
Daniela TOTAN, Daniela VARKOLA

Acest săptămînal face parte din reţeaua naţională a publicaţiilor
JURNALUL ®
Director:
Dan DIACONESCU
Redactor şef:
Marius TUCĂ

Yes – Un nume pentru muzica mileniului trei

(IV)

După ce, în primele trei episoade, v-am oferit informaţii privitoare la activitatea formaţiei şi a membrilor săi, JURNALUL SF îşi propune să ofere acum colecţionarilor atît lista completă a LP-urilor editate de acest grup cît şi discografiile solo ale componenţilor.

DISCOGRAFIE YES:

1. Yes (1969)
2. Time And A World (1970)
3. The Yes Album (1972)
4. Fragile (1971)
5. Close To The Edge (1972)
6. Yessongs (1973 – 3 LP live)
7. Tales From Topographic Oceans (1973-2 LP)
8. Relayer (1974)
9. Going Fot The One (1977)
10. Tormato (1978)
11. Yesshows (1980-2 LP live)
12. Drama (1980)
13. 90125 (1983)
14. 9012 Live – The Solos (1985 - live)
15. Big Generator (1987)
16. Anderson, Bruford, Wakeman, Howe (1989)
17. Union (1991)

Jon Anderson:

1. Olias Of Sunhillow (1976)
2. Song Of Seven (1977)
3. Animation (1982)
4. 3 Ships (1985)
5. In The Ciry Of Angels (1988)
6. Seminole Wind (1992)

Rick Wakeman:

1. The Six Wives Of Henry VIII (1973)
2. Journey To The Centre Of The Earth (1974 - live)
3. The Myths End Legends Of King Arthur The Knights Of The Round Table (1975)
4. Lisztomania (1975)
5. No Earthly Connection (1976)
6. White Rock (1977)
7. Criminal Record (1977)
8. Rhapsodies (1979-2 LP)
9. 1984 (1981)
10. The Burning (1982)
11. Rock'N'Roll Prophet (1982)
12. G'ole! (1983)
13. Cost Of Living (1983)
14. Silent Nights (1985)
15. Live At Hammersmith (1985)
16. Crimes Of Passion (1986)
17. Country Airs (1986)
18. The Gospels (1986-2 LP)
19. The Family Album (1987)
20. A Suite Of Gods (1988)
21. Zodiaque (1988)
22. Time Machine (1988)
23. Airways (1989)
24. Sea Airs (1989)

Steve Howe:

1. Beginnings (1975)
2. Album (1979)

Christoper Squire:

1. Fish Out Of Water (1975)

Alan White:

1. Ramshackled (1976)

Peter Banks:

1. Peter Banks And Jan Akkerman (1973)
2. 1984

Trevor Rabin:

1. Wolf (1981)
2. Trevor Rabin (1983)
3. Face To Face (1986)
4. I Can'T Look Away (1989)

Geoffrey Downes:

1. The Light Programme (1987)

(sfîrşit)

Marin IRIMIA

Robert Bloch

O jucărie pentru Juliette

Juliette intră în camera ei surînzînd și o mie de alte Juliette îi înapoiară zîmbetul. Pereții erau tapisați cu oglinzi și plafonul era făcut din panouri ce-i reflectau imaginea.Peste tot unde îi poposea privirea zărea bucle blonde ce încadrau trăsaturile pline de sensibilitate ale unei fețe ce părea un amestec luminos de copil și înger; un contrast frapant cu corpul voluptos pus în evidență de rochia diafană.Dar nu pentru reflexiile ei surîdea Juliette. Surîdea pentru că bunicul se întorsese și-i adusese o nouă jucărie. În cîteva minute jucăria va fi decontaminată și va fi adusă, iar ea voia să fie pregătită.

Juliette întoarse piatra inelului și oglinzile deveniră fluide. O altă răsucire cufundă sala în obscuritate; o răsucire în cealaltă direcție și oglinzile redeveniră luminoase. Nu era decît o problemă de alegere, dar era și secretul vieții. Să alegi pentru plăcere. Și care va fi plăcerea astă seară?

Juliette se apropie de unul dintre panourile de sticlă și își împinse mîna înainte. Oglinda glisă descoperind o nișă, un alcov în formă de coșciug tăiat dintr-o bucată conținînd bocancii și ochiurile pentru degete fixate la locurile potrivite.

Ezită puțin; trecuse mai bine de un an de cînd nu mai jucase jocul acesta. Poate altă dată. Juliette își mișcă mîna și oglinda lunecă ascuzînd nișa.

Trecu încet prin fața rîndului de panouri, ridicînd mîna în timp ce mergea, oprindu-se pentru a examina ceea ce se găsea în spatele fiecăreia dintre oglinzi. Șevaletul aici, bice și knuturi zăcînd pe lemnul întunecat și lustruit al rastelelor. Și apoi masa de disecție, mai mult decît centenară, cu instrumentele ei curioase; în spatele panoului următor, electrozii și firele ce provocau grimase atît de ciudate și gemete, fără a mai vorbi de urlete. Dar urletele nu mai contau într-o cameră antifonată.

Juliette se apropie de peretele de alături și ridică din nou mîna. Docilă, ușa glisă și zări o jucărie aproape uitată. Era una din primele pe care i le dăruise bunicul, un obiect extrem de vechi, semănînd cu sacrofagul unei mumii. Cum se numea? Da, Fecioara de Fier de la Nuremberg... cu vîrfuri ascuțite în capac. Se închidea un om în interior, și se întorcea mica manetă foarte încet, foarte ușor, și țepușele se împlîntau în încheieturile mîinilor și coate, călcîie și genunchi, pîntec și ochi. Mai ales nu trebuia să te exiciți și nici să întorci maneta prea rapid; altfel se ducea de rîpă toată distracția.

Bunicul îi explicase cum funcționa, prima dată cînd îi adusese o jucărie adevărată, vie. Însă, bunicul îi explicase întotdeauna totul. Tot ce știa de la el învățase, pentru că era foarte învățat. Îi dăduse numele – Juliette – găsit într-una din cărțile ale tipărite demult pe care le descoperise, opera unui filosof numit Sade.

Bunicul adusese cărțile din trecut, la fel și jucăriile. Era singurul care avea acces la Trecut, pentru că era proprietarul Transportorului.

Transportorul era un mecanism cu adevărat ingenios, capabil să atingă frecvențe vibratorii care-l eliberau de legăturile timpului. Cînd nu funcționa, nu era decît un fel de cutie pătrățoasă. Dar atunci cînd bunicul se instala la comenzi și cînd începea oscilația, cutia devea transparentă și dispărea. Ea rămînea tot acolo – spunea bunicul – cel puțin matricea rămînea într-un punct dat al spațiului și timpului, dar ceea ce se găsea în interiorul cutiei, om sau obiect, putea călători liber în Trecut spre oricare loc programat. Bineînțeles erai invizibil la sosire, dar era un avantaj, mai cu seamă cînd doreai să găsești obiecte și să le ei. Bunicul adusese lucruri foarte interesante, din locuri aproape mitice – marea bibliotecă din Alexandria, piramida lui Keops, Kremlinul, Vaticanul, Fortul Knox – din toate rezervele de știință și comori ce existau de milenii. Îi plăcea să călătorească într-o anumită parte a Trecutului, o perioadă ce precedase războaiele termonucleare și era roboților, pentru a colecționa obiecte. Desigur, cărțile, bijuteriile și metalele nu aveau nici-o utilitate, în afara anticarilor, dar bunicul era un romantic și adora vremurile de demult.

Era ciudat dacă te gîndești că el poseda Transportorul, însă nu-l crease el cu adevărat. Tatăl Juliettei îl construise, și bunicul îl preluase la moartea lui. Juliette bănuia că bunicul îi omorîse tatăl și mama pe cînd ea era mică, dar nu era sigură de acesta. De altfel, asta n-avea nici-un rost, bunicul fusese întotdeauna foarte bun cu ea, și apoi, avea să moară în curînd și Transportorul va fi atunci al ei. Glumeau adesea:

– Am făcut din tine un monstru, spunea el, și într-o zi, vei sfîrși prin a mă distruge. După care, bineînțeles, te vei apuca să termini lumea sau ce-a mai rămas din ea.

Ea-l întrebă atunci, pentru a-l tachina:

– Ți-e frică?

– Sigur că nu. Visul meu e distrugerea totală. Sfîrșitul acestei decadențe sterile. Îți dai seama că altădată existau trei miliarde de locuitori pe această planetă? Și că astăzi n-au mai rămas decît trei mii! Mai puțin de trei mii închiși în Domuri, proprii-i lor prizonieri și condamnați pentru totdeauna datorită păcatelor părinților care au otrăvit nu numai lumea exterioară, dar și spațiile siderale încercînd să transforme ordinea atomică a universului. Umanitatea e deja aproape distrusă în întregime; tu nu vei face decît să-i grăbești sfîrșitul definitiv.

– Dar nu ne putem întoarce în alt timp, cu Transportorul? întrebase ea.

– În ce timp? Continuitatea timpului e imuabilă; un eveniment conduce inexorabil la un altul, toate zale ale lanțului ce ne leagă de prezent și de inevitabilul lui final de distrugere. Beneficiem de o supraviețuire individuală temporară, desigur, dar asta nu servește la nimic. Și nici unul dintre noi n-ar fi capabil să trăiască într-un mediu mai primitiv. De acea rămînem aici și luăm prezentului toată plăcerea pe care i-o putem lua. Plăcerea mea este să mă știu unicul utilizator și posesor al Transpotorului. Iar a ta, Juliette... Bunicul izbucnise în rîs. Rîseseră amîndoi, pentru că știau care erau plăcerea Juliettei.

Juliette își ucisese prima jucărie la vîrsta de unsprezece ani; era un băiețel, un cadou special al bunicului. I-l adusese undeva din trecut pentru jocuri sexuale elementare. Dar nu se arătase cooperant, ea își pierduse răbdarea și-l omorîse în bătăi cu o bară de oțel. Atunci bunicul îi făcuse cadou o altă jucărie, mai mare, cu pile brună care cooperase perfect, dar se plictisi totuși și într-o zi, pe cînd el dormea în patul lui îl legase și se dusese să caute un cuțit.

Marian MIRESCU

ABERATIE

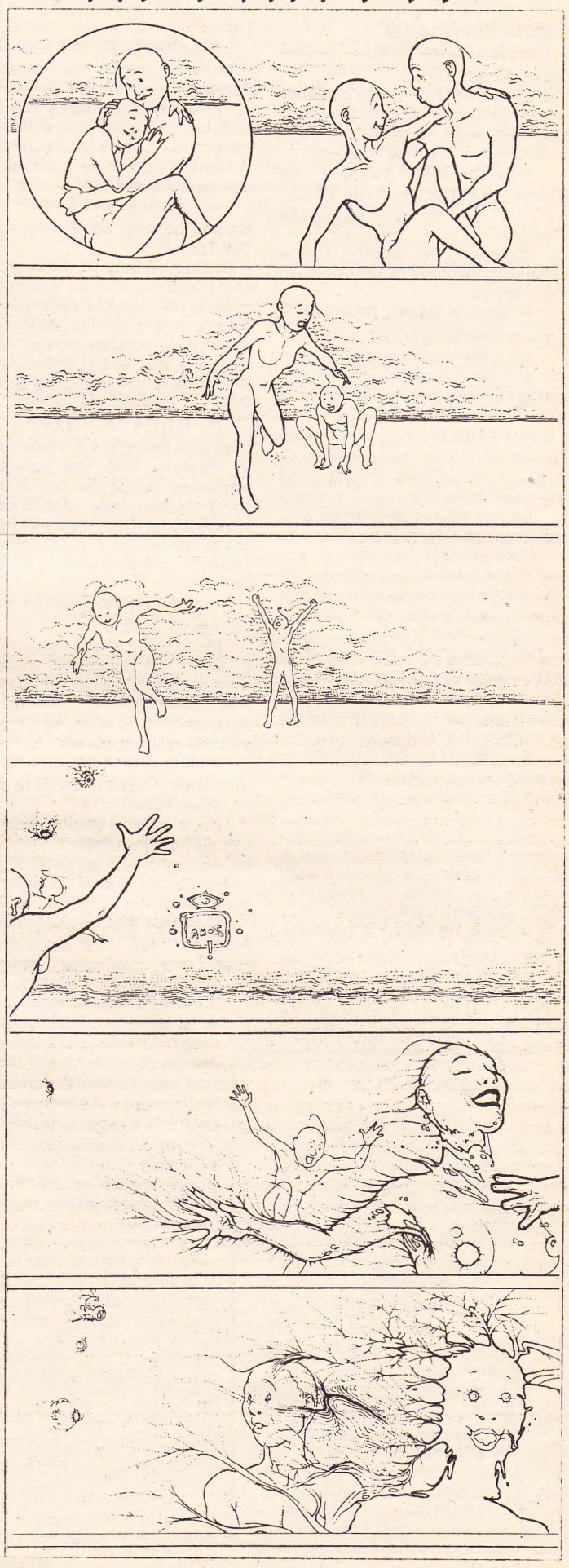

MARIAN MIRESCU

ABERAȚIE

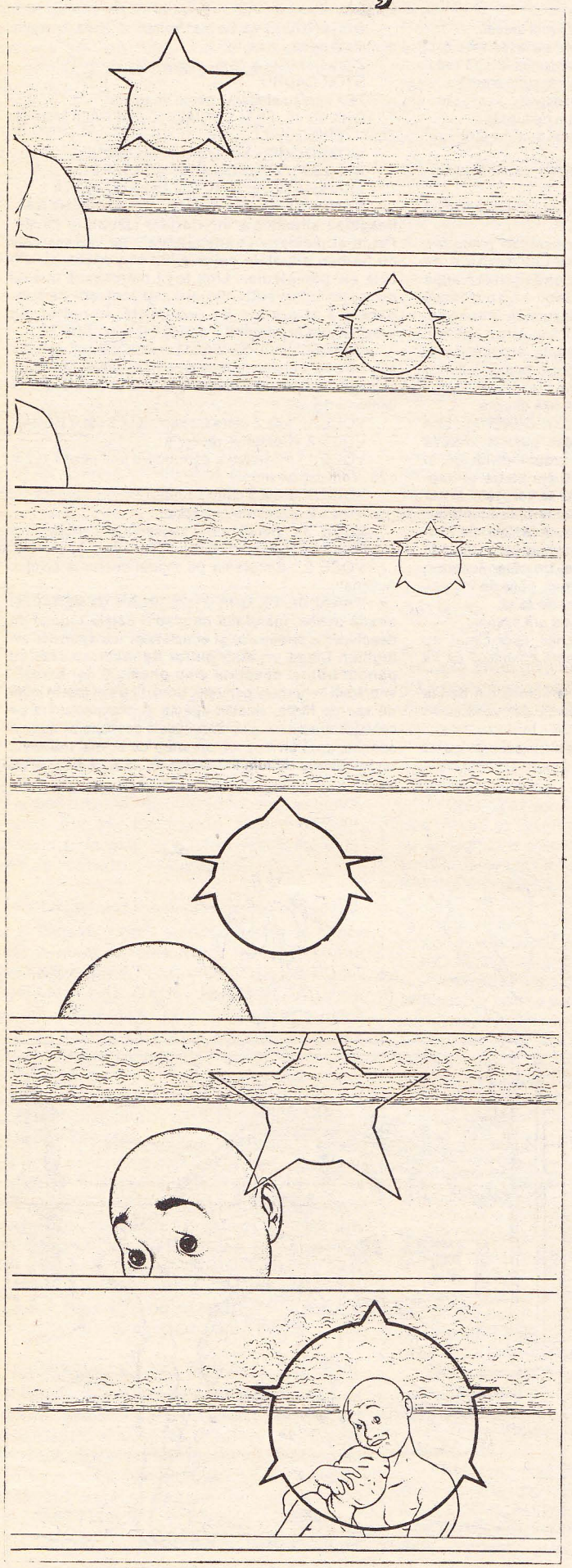

Amuzîndu-se puțin cu jucăria înainte ca el să moară, Juliette descoperise noi surse de plăcere și, bineînțeles, bunicul luase măsuri și îi adusese panopliile pe care și le aranjase în spatele oglinzilor din camera ei. Și, la fiecare din neîncetatele lui călătorii în Trecut, el îi aducea alte jucării.

Fiind invizibil, putea să i le găsească aproape peste tot unde mergea, fiindu-i necesar numai un paralizor și transportîndu-i la reîntoarcerea sa. Bineînțeles fiecare jucărie trebuia decontaminată; Trecutul colcăia de microorganisme stranii. Dar, odată jucăriile bine aseptizate, îi erau încredințate Juliettei pentru a se distra și de șapte ani nu înceta să se amuze.

Era întotdeauna excitant momentul așteptării de dinaintea sosirii unei noi jucării. Cum va fi? Bunicul era foarte grijuliu; se străduia mai ales să-i aducă jucării **ingleze** – sau „engleze", cum li se spunea în Trecut – deoarece comunicarea directă era uneori importantă, mai ales atunci cînd Juliette dorea să urmeze perceptele filosofului Sade și să savureze o formă sau alta de raporturi sexuale înainte de a trece la plăceri mai **ascuțite.**

Dar incertitudinea persista întotdeauna înainte. Jucăria va fi tînără sau bătrînă sălbatică sau domestică, mascul sau femelă? Avusese de tot felul, toate combinațiile posibile. Uneori îi păstra vii timp de cîteva zile înainte de a se plictisi sau înainte ca subtilitățile de care era capabilă să-i facă să-și dea duhul. Alte dăți voia să termine cît mai repede posibil; în această seară de exemplu, știa că n-avea să se liniștească decît acționînd cît mai direct și mai violent.

Atunci cînd înțelese acest lucru, Juliette încetă să se mai joace cu panourile de sticlă și se duse direct la pat. Se trînti și căută sub pernă. Da, era tot acolo, cuțitul mare cu lama lungă și crudă. Știa acum ce avea să facă: va atrage jucăria spre pat și apoi, la momentul potrivit își va combina plăcerile. Dacă ar putea să-și fixeze la minut lovitura de cuțit...

Fremătă de plăcere apoi de nerăbdare.

Ce fel de jucărie va fi aceasta? Își aminti de acel personaj suav plin de sînge rece, Benjamin Bathurst, un diplomat englez din epoca pe care bunicul o denumea „Războaiele lui Napoleon". Suav și distins, da, pînă-n clipa în care îl „înlănțuise", îl sedusese și-apoi îl trăsese în pat. După aceea fusese aviatoarea aia americană de undeva, cu puțin mai tîrziu în Trecut, și odată, un adevărat regal, întregul echipaj al unui velier numit „Marie Celeste". Îi ajunseseră săptămîni!

Cel mai curios era că i se întîmpla uneori să citească cărți sau istorisiri despre jucăriile ei, după aceea. Pentru că, atunci cînd bunicul se apropia de ei cu paralizorul și îi lua, ei dispăreau pentru totdeauna din Trecut, și, dacă fuseseră importanți sau cunoscuți în timpul lor dispariția lor nu trecea neobservată. Unele din cărțile bunicului istoriseau despre „dispariții misterioase" care nu fuseseră, bineînțeles, explicate niciodată. Era cu adevărat delicios.

Juliette aranjă pema și împinse cuțitul dedesubt. Murea de nerăbdare acum, ce se întîmpla, de ce această întîrziere?

Își impuse să se îndrepte către o despărțitură și să pună în funcțiune un pulverizator, dezbrăcîndu-se în timp ce ceața parfumată îi învăluia trupul. Era seducția finală... dar pentru ce nu-i sosea jucăria?

Deodată, vocea bunicului țîșni din interfon.

– Îți trimit o mică surpriză, draga mea.

Spunea întotdeauna așa; făcea parte din joc.

Juliette coborî comutatorul.

– Nu mă necăji, îl rugă ea. Spune-mi cum arată.

– Un englez. Sfîrșitul epocii victoriene. Foarte la locul lui și cum trebuie, vei vedea.

– Tînăr? Frumos?

– Merge, spuse bunicul rîzînd. Poftele te trădează, draga mea.

– Cum e? Cineva din cărți?

– Nu-i știu numele. N-am găsit nici o hîrtie de identitate în timpul decontaminării. Dar după îmbrăcăminte, ținută și mica trusă pe care o purta cînd l-am descoperit în zori, cred că trebuie să fie un medic venind de la o urgență.

Juliette, grație lecturilor, știa ce era acela un „medic" așa cum nu ignora nici existența epocii „victoriene". Această combinație i se păru ideală, fără să știe prea bine de ce.

– La-locul-lui-și-cum-trebuie? strigă ea pufnind. Atunci cred că sărmanul va avea un șoc teribil.

Bunicul rîse.

– Ai ceva în cap, dacă înțeleg eu bine.

– Da.

– Pot să mă uit?

– Te rog... nu de data asta.

– Prea bine.

– Nu te supăra, dragul meu. Te iubesc.

Juliette întrerupse comunicarea. Chiar la timp, de altfel, pentru că ușa se deschise și jucăria intră.

Ea îl privi, gîndindu-se că nu mințise. Jucăria era un mascul de aproximativ vreo treizeci de ani, seducător, dar care nu putea în nici un chip să fie numit frumos. Nu putea să fie cu ținuta aceasta sumbră și favoriții ăia ridicoli. Obiectul avea ceva rafinat și aristocratic, aproape deprimant, un aer de reținere stînjenită.

Și bineînțeles, cînd o zări pe Juliette în rochia sa diafană, și patul înconjurat de oglinzi, începu să roșească.

Reacția sfîrși prin a o seduce pe Juliette. Un victorian roșind, clădit ca un taur... care ignora că această cameră era un abator!

Era atît de amuzant încît nu se mai putu reține; se precipită spre jucărie și o îmbrățișă.

– Cine... Cine sînteți? Unde sînt?

Întrebări obișnuite, voce uimită. De obicei, Juliette se amuza dînd răspunsuri menite să necăjească și să-i excite victima. Dar în această seară o încerca o nerăbdare care crescu și mai mult atunci cînd îmbrățișă jucăria și o împinse spre pat.

Jucăria începu să respire zgomotos, reacționă, dar încă nu se dezmetici.

– Spune-mi... Nu înțeleg. Sînt viu? Sau e paradisul?

Veșmîntul Juliettei se desfăcu atunci cînd se întinse.

– Ești viu, murmură ea, minunat de viu, dragul meu. Dar mult mai aproape de cer decît crezi.

Și rîzînd, pentru a i-o dovedi introduse mîna sub pernă și bîjbîi după cuțit.

Dar cuțitul nu mai era acolo. Nu știe-se cum, se găsea în mîna jucăriei. Și jucăria nu mai era deloc la locul ei și așa-cum-trebuie, fața îi era o imagine de coșmar. Dintr-o dată ochii aveau fulgerarea lamei scînteietoare ce cădea și cădea iarăși, și iarăși, și iarăși...

Camera era antifonată, desigur, și nimic nu-i grăbea. Mai multe zile se scurseră înainte de descoperirea resturilor Juliettei.

La Londra, după ultima crimă comisă în zori, nu mai fu regăsit niciodată Jack Spintecătorul.

Traducere de:
Ionuț Bănuță

48'

Canalul 39. ORA 21:12. PLAN GENERAL. Clădire în flăcări. Oameni de ordine încercînd să disperseze mulțimea.

REPORTER:...rapid, după cum puteți observa, între etajele 11 și 16. Distrugerea senzorilor rețelei interioare face imposibilă intervenția automatelor clădirii. Stingerea incendiului și salvarea persoanelor surprinse la etajele afectate depind, astfel, de acțiunea rapidă și eficientă a pompierilor.

Sirene. Mașini vopsite în roșu fluorescent, cu girofarurile aprinse, străbat mulțimea. Prin cupolele heliomate se întrezăresc operatorii așezați în fața consolelor: un concert itinerant de piane mute. Pompieri cu propulsoare individuale se desprind de pe mașini purtînd camere de investigație.

REPORTER: Iată unitatea 137. De curînd dotată cu cel mai nou program expert, ARGOS A5, va face astăzi dovada posibilităților acestuia. Canalul nostru are, în exclusivitate, accesul la busul de comunicații al unității.

TEXT (verde fluorescent pe fondul imaginii):
VIDEOMOND
ALEGE PENTRU DUMNEAVOASTRĂ
TRANSMITE PENTRU DUMNEAVOASTRĂ
VIDEOMOND EXCLUSIV VIDEOMOND

CANALUL 6. ORA 21:15 PLAN GENERAL. Un spațiu de joacă. Bănci, balansoare, tobogane, helixuri, mochetă verde. Aer de nou, de proaspăt montat. Pe o bancă aflată lîngă intrarea în cupolă, o femeie între două vîrste, îmbrăcată într-un costum violet, discret, pictează înconjurată de un grup de copii.

FEMEIA:... iar aici facem iarba...Mai țineți minte?

UN BĂIAT: Îmi place mai mult pe terminal (gest spre mîinile femeii) nu te murdărești așa!

Freamăt în jurul copiilor.

FEMEIA: Nu-i nimic, o să mă spăl și o să fiu iar curată...Ce pictezi - pe terminal?

BĂIATUL: Amplasamente...Manipulatoare...Uzine.

FEMEIA: Oameni, copaci, nu pictezi?

Copilul neagă clătinînd din cap.

FEMEIA: Dacă o să fiți cuminți, poate că mămicile voastre or să vă ducă afară, să vedeți copacii, florile, poate chiar ploaia!

O FETIȚĂ: Eu am fost afară..Iarba e murdară!

COPIII:... Murdară! Și florile sînt murdare! Și ploaia e murdară!

O FETIȚĂ: Și tu ești murdară!

În cupolă pătrunde un om de ordine. Spune ceva în șoaptă și copiii se împrăștie, apoi își ridică insigna în fața camerei de luat vederi. Sunetul dispare, imaginea devine bidimensională, apoi se șterge cu totul.

TEXT (roșu pe negru): CENZURAT

CANALUL 27. ORA 21:19. PLAN GENERAL.

TEXT: STRADA 156

Stradă foarte aglomerată, mărginită de magazine, restaurante, arcade cu terminale de diverse forme și varietăți.

REPORTER:... noua promenadă, strada 156, VIDEOMOND rulează cele mai noi și perfecționate programe, opțiunea dumneavoastră va fi, cu siguranță, cea mai bună. Exclusiv VIDEOMOND: promenada săptămînii !!!

TEXT (albastru fluorescent pe roșu):
VIDEOMOND EXCLUSIV VIDEOMOND
ALEGE PENTRU DUMNEAVOASTRĂ
TRANSMITE PENTRU DUMNEAVOASTRĂ
VIDEOMOND

Cei mai mulți dintre trecători poartă comunicatoare în gulerele înalte, tari, ce le acoperă partea inferioară a craniului, pînă deasupra urechilor. Coafurile ridicate în conuri, spirale multiple sau forme ciudate, amintind coloniile de coral, concurează, prin intensitatea culorilor, reclamele luminoase întinse pe cîteva etaje: SANTIS, CIBERTEC, OPTIA, BINAR, SOFT SYSTEM, CIBERTEC, POLTA

VOCE SINTETICĂ:... prima stradă la dreapta...

VOCE SINTETICĂ: ... opțiunea MINAS 104 M...

O FEMEIE:... rutina matrimonială are cel mai mult de suferit din asta...

UN BĂRBAT:... cod la douăsprezece bănci de date...

Prin mulțime își croiește drum un modul medical purtînd un bătrîn paralizat.

VOCE SINTETICĂ:... sugestia...

O FEMEIE:... așa, de capul ei, fără consultant...

UN COPIL: Ce e aia?

MAMA: O vacă.

COPILUL: Ce e aia „vacă"?

MAMA: Ai să înțelegi cînd ai să mai crești...

VOCE SINTETICĂ: Fișa dumneavoastră medicală indică o tendință de creștere a colesterolului. Vă recomandăm jeleul de lămîie, jeleul de căpșuni, cremă...

VOCE DE BĂRBAT: Sună apetisant!

VOCE DE FEMEIE: ...Eu voiam cu frișcă!

VOCE SINTETICĂ: Fișa dumneavoastră medicală...

VOCE SINTETICĂ: MEGASOFT elimină perturbațiile...

UN BĂRBAT:.. homeidul este aproape o problemă de patologie...

Sub o arcadă doi tineri se încaieră. Se produce o busculadă, din ce în ce mai mulți trecători se deplasează pe partea opusă a străzii. Intervenția oamenilor de ordine nu face decît să sporească învălmășeala. Din grupul ce tălăzuiește încoace și încolo, se prăbușește un bărbat. Părul verde sidefiu îi este năclăit de sînge și îi cade pe față, acoperind-o în întregime. Sacoul sfîșiat revarsă fire și bumbii ledurilor pocnesc cu străfulgerări minuscule. Tetiera modulului medical întoarce capul bătrînului în altă direcție.

CANALUL 58, ORA 21:23. PLAN GENERAL. Zori de ziuă. Zonă devastată de explozii, pîrjolită, ciuruită cratere. Soldați ghemuiți în mici gropi individuale, în spatele baricadelor rudimentare din pietre și fragmente de trunchiuri de copaci. Nu se vorbește. În aer plutește un murmur slab, nedeslușit, amenințător. Zgomot ușor de pietre rostogolite. Jumătate din imagine este acoperită de o cizmă verde-cafenie. Soldații se întorc brusc, cu armele întinse. Un ofițer superior, în costum de camuflaj și fără platoșă, pășește între ei, oprind cu un gest al mîinii tentativa de salut.

OFIȚERUL: M-am gîndit că vă e urît singuri...

Vorbește curgător, fără poticneli, ușor cîntat, cu aerul unui om care s-a întors printre cunoscuți ca să participe la un joc de societate.

OFIȚERUL: Și apoi nu prea e frumos din partea voastră că vreți să culegeți toți laurii... Am venit să-mi iau și eu o felie...

Murmure aprobatoare. Se bate cu palmele peste buzunare.

OFIȚERUL: Sînt cam sărac pentru treaba asta, dar poate o să mă descurc cumva...

E ajutat să îmbrace o torță antitanc. Se trece din mînă în mînă o armă. Ofițerul verifică profesional, cu gesturi măsurate, servocătarea, sursa de tensiune, muniția.

Pornește printre soldați bătîndu-i pe umăr, strîngîndu-le mîna, ca un frate mai mare sau ca un căpitan de echipă înainte de meci.

OFIȚERUL: Să nu credeți că am uitat să umblu cu jucăriile astea. Am îmbătrînit eu, am făcut bătături la degete și am tocit multe taste, da' n-am uitat...

Se așază cam greoi, dar sigur, în poziția de tragere din genunchi, în spatele unei grămezi de pietre întărită cu mepox. Se răsucește spre ecran.

PRIM PLAN. Ofițerul poartă pe piept, deasupra baretelor de decorații, insigna de general.

OFIȚERUL: V-aș putea spune ceva vesel sau v-aș putea ține un discurs... sau v-aș putea spune cîtă lume, acolo, departe, în spatele vostru, stă aplecată peste console, străduindu-se să găsească o ieșire...Adevărul e că soluția există, dar n-am găsit-o, încă. Stă ascunsă printre liniile vreunui program nescris, în vreun bloc de memorie sau în altă parte. E nevoie de timp, de mult timp real... Noi reprezentăm o perioadă de tranziție, doar. Întotdeauna există o perioadă de tranziție... Poate că soluția ideală nu e decît un lanț de perioade de tranziție...

Tace. Pe tîmplă i se zbate repede o venă. Privește arcul sîngeriu al soarelui ce întinde, rază cu rază, zorile.

OFIȚERUL: O să fie o zi frumoasă, mda, o vreme minunată pentru a muri!

Zîmbește ușor și face, copilărește, cu ochiul.

STOP CADRU.

TEXT (roșu sîngeriu, peste imagine):

ORA 23:42. FILM SERIAL: „GENERALII MOR ÎN ZORI". EPISODUL 8.

VIDEOMOND EXCLUSIV VIDEOMOND
ALEGE PENTRU DUMNEAVOASTRĂ
TRANSMITE PENTRU DUMNEAVOASTRĂ

CANALUL 39. ORA 21:27. PLAN GENERAL. Imaginea sintetică a interiorului clădirii în flăcări. Pereți și plafoane „transparente". Se văd marcate cu galben siluetele celor aflați în pericol, cu alb cele ale pompierilor. Linii roșii marchează traseul optim de intervenție. Se succed indicații de temperatură și grafice de rezistență. În colțul din dreapta sus al imaginii e scrisă cu roșu cifra 32.

REPORTER:... 32 la sută șanse să mai poată fi salvate cele două persoane blocate la etajele 14 și 15. Modulul autonom al grupei Alfa 2 încearcă să pătrundă la nivelul 15.

VOCE 1 : Alfa 2 către Control, Alfa 2 către Control.

VOCE 2 : Controlul, recepție.

VOCE 1 : Încercăm o pătrundere prin pereții 122 și 128. Verificați pe model.

VOCE 3 : Beta 3 către Control.

VOCE 2 : Controlul, recepție.

VOCE 3 : Vibrațiile pot redeschide conducta de ventilație. Verificați pe model.

VOCE 2 : Simularea pe model confirmă soluția. Acționați.

CANALUL 16. ORA 21:28. PLAN GENERAL. O stradă pustie, mărginită de clădiri pătate regulat de deschiderile ferestrelor și emisferelor transparente ale logiilor. Lîngă un distribuitor de medicamente cu panoul frontal desprins stau ghemuiți doi bărbați, îmbrăcați în homeid cenușiu. Unul dintre ei ține în mîini un sac de hîrtie, celălalt lipește și dezlipește fire pe cablajul aparatului. Din măruntaiele acestuia se aude o sonerie, apoi un troznet, un snop de scîntei însoțește un tor alburiu de fum în izbucnirea lui spre exterior iar

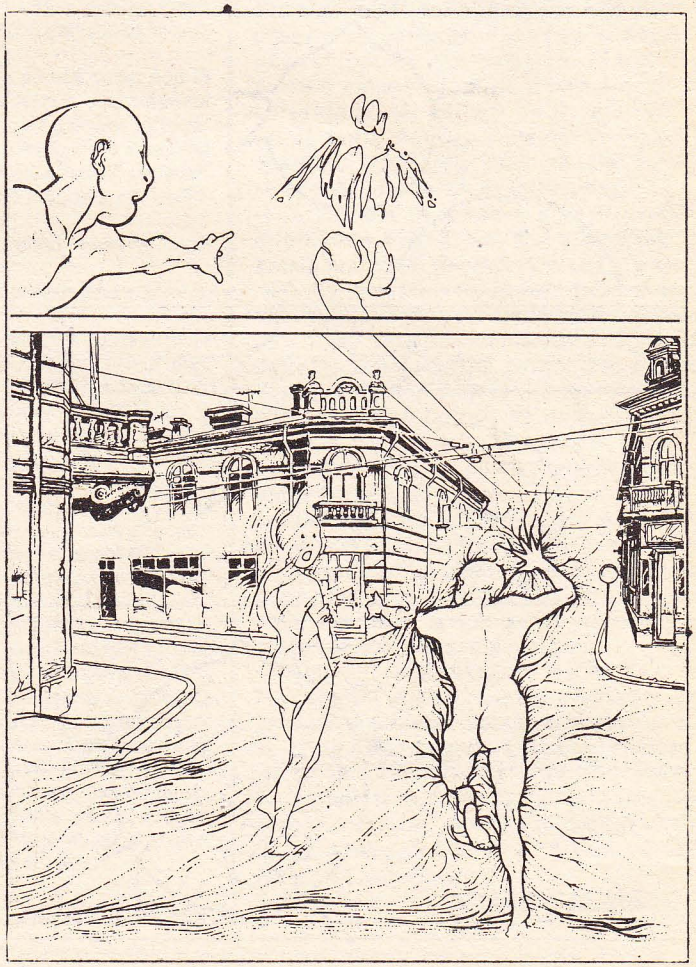

în sac se revarsă o cascadă de capsule multicolore.

Cei doi se ridică și se îndreptă spre capătul străzii în același moment în care un mobil autonom al corpului de ordine apare de după colț. Bărbații se reped în direcție opusă, încercînd din fugă ușile clădirilor, ce refuză să se deschidă. Mașina își pune în funcțiune sirena și lansează o grenadă lacrimogenă. Peste ferestre se lasă obloanele iar logiile se opacizează. Acoperiți de gaze, tușind convulsiv, cei doi încearcă să forțeze o ușă. Unul din ei scoate un sunet nearticulat, se prăbușește zvîrcolindu-se spasmodic de cîteva ori, apoi încremenește. Din difuzorul mașinii răzbat cîteva fraze neînțelese care, amestecîndu-se cu cele rostite de logorobotul clădirii, creează impresia unei dispute purtată într-o limbă stranie între doi interlocutori invizibili. Bărbatul rămas în picioare scoate din buzunar un obiect și-l aruncă spre mașină. Izbucnesc flăcări. Extinctoarele clădirii și ale mobilului intră în funcțiune. Bărbatul profită de moment și dispare după colțul străzii. Mașina extinde o pereche de manipulatoare și ridică trupul căzut, apoi pornește în urmărire: o complexă prismă de metal, cu smocuri de flăcări anemice lîncezind încă printre petele albe ale pulberii extinctoare, purtînd în clești un cadavru, pierzîndu-se în ecoul ce îi distorsionează apelurile. Gazele lacrimogene se disipă, aspirate de filtrele rigolelor. Obloanele se ridică și pereții logiilor redevin transparenți. Pe strada pustie nu se mai văd decît două cutii de tablă, portocalii, și urme de pulbere albă.

CANALUL 46. ORA 21:36. PRIM PLAN. Grup de trecători înconjurînd echipa de filmare.

REPORTER: ... de eroare. Și totuși se pare că alegere perfectă după alegere perfectă rezultatul este același.

UN BĂRBAT CU PĂRUL VERDE: Exclus. Nouăzeci la sută din erorile calculatorului se datorează factorului uman...

REPORTER: Deci iar „factorul uman". E oare atît de sensibil să nu existe soluție?

BĂRBATUL CU PĂR VERDE: Trebuie perfecționate programele. Numai așa...

TEXT: BIT - OPȚIUNEA DUMNEAVOASTRĂ
BIT - EXCLUSIV VIDEOMOND

FEMEIA ÎN GALBEN: Homeidul e de vină. Ar trebui interzis.

BĂTRÎNUL CU BARBĂ VIOLETĂ: E o perversiune! O rușine!

O FEMEIE CU UN SUGAR ÎN BRAȚE: Poate e și vina noastră: sînt copiii noștri, sufletul nostru e în ei, idealurile noastre...

BĂRBATUL CU PĂR VERDE: Noi am avut un țel, noi am luptat!

TEXT (galben pe roșu): BIT - OPȚIUNEA DUMNEAVOASTRĂ
BIT - VIDEOMOND EXCLUSIV

PLAN GENERAL. Secvențe de arhivă, culori șterse, definiție scăzută. Imaginea prezintă o piață. În dreapta cadrului un grup compact de oameni de ordine, flancat de o automitralieră. Din străzile laterale izbucnesc coloane de tineri îmbrăcați în culori aprinse. Amalgam de cîntece, cuvinte scandate, strigăte nedeslușite. Din rîndurile oamenilor de ordine se aruncă grenade lacrimogene. Prin perdeaua de gaze își fac apariția, împleticindu-se, siluete izolate sau grupate cîte trei-patru. Cu mișcări dezordonate, parcă din întîmplare, coloana se reface. Se trage o salvă în aer. Cei din primele rînduri se opresc cu piepturile în baionete, care ondulează spasmodic ca și cum cineva și-ar plimba degetele pe un pieptene de oțel strălucitor. Lamele pătrund în carne. Busculadă. Împușcături răzlețe. Barajul uniformelor se desface în cîteva locuri. Automitraliera deschide focul din flanc. Valul de oameni pare că se prăbușește în conul de gloanțe, formînd un canion străjuit de două mormane de cadavre. Coloana depășește mașina, care se retrage, trăgînd sporadic. Un om de ordine cade. Un tînăr în haină galbenă se aruncă asupra lui. Prin spatele hainei irup gheizere scurte sîngerii. Altcineva smucește țeava armei apăsîndu-se cu pieptul în ea. Rafala, neauzită, îl ciuruiește. Trupuri colorate se îngrămădesc. Grupul se surpă în el însuși, ca supt de un vîrtej. În nișa unei case s-a retras un om de ordine. Indivizi îmbrăcați pestriț aleargă spre el. Rafală. În frunte a rămas, izolat, un tînăr care înaintează ținînd în mîna întinsă o brichetă. Omul de ordine amenință cu arma. Tînărul își apropie bricheta de corp. Izbucnește o flacără violentă. Omul se prăbușește și se chircește în mijlocul flăcărilor. Cineva din grup aruncă pe el lichid dintr-un recipient. Focul se întețește. Cei din grup scandează ceva cu brațele întinse înainte. Un tînăr iese din rînduri și se aruncă peste cadavrul aprins. O nouă izbucnire de flăcări. Omul de ordine se clatină, aruncă arma și începe să vomite spasmodic. Prin șuvițele de gaze se văd oamenii de ordine retrăgîndu-se în grabă, asaltați de siluete viu colorate ce înaintează, fără să se ferească, în conul de tragere al armelor. Din cînd în cînd răbufnesc flăcări. Piața e pardosită cu trupuri calcinate, grămezi de cadavre însîngerate, răniți. Lîngă un zid a rămas o automitralieră. Capacul turelei se deschide. Apare un ofițer care privește tulbure în jur. Se apucă de barele de susținere și, trăgîndu-se în mîini, începe să-și lovească fruntea de ele. Urmăriți îndeaproape, cîțiva oameni de ordine se retrag în fugă pe una din străzile laterale. Vuietul scade în intensitate. În afara trupurilor întinse pe jos, în piață nu mai e nimeni. Ofițerul zace pe blindajul automitralierei cu fruntea zdrobită. Tăcere. De sub o arcadă iese o pisică ce trece grăbită prin piață, se oprește de cîteva ori să adulmece corpurile, apoi își continuă drumul, dispărînd după un zid.

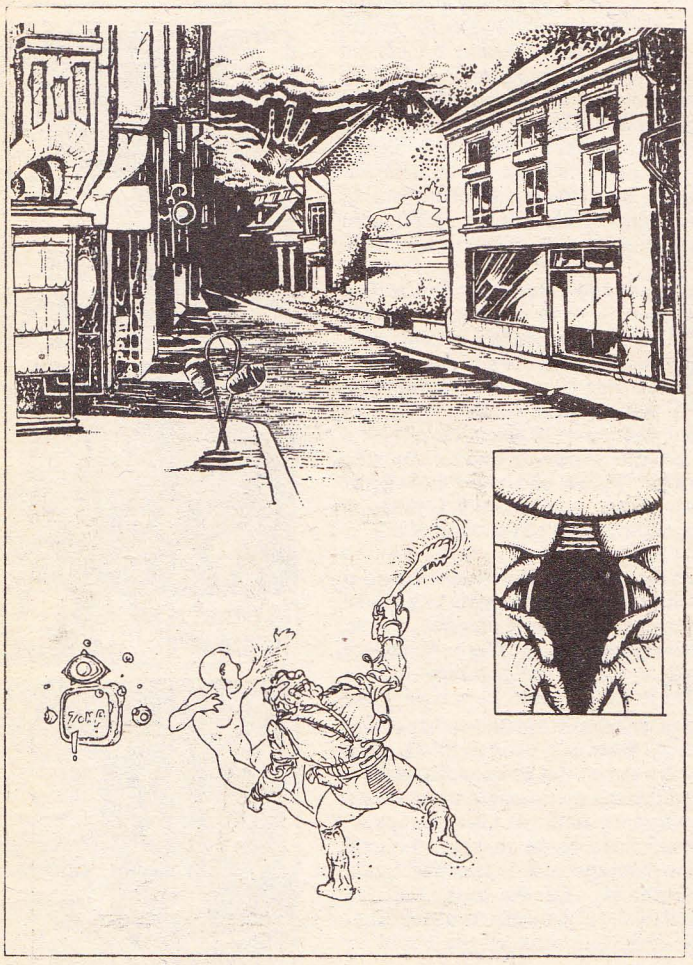

PRIM PLAN.

BĂRBATUL CU PĂR VERDE: Noi am avut un țel, noi am luptat...

TEXT (explodînd roșu pe galben):
VIDEOMOND
ALEGE PENTRU DUMNEAVOASTRĂ
TRANSMITE PENTRU DUMNEAVOASTRĂ
VIDEOMOND
VIDEOMOND.

CANALUL 8. ORA 21:43. PLAN GENERAL. Un ring de dans într-o plătită. Muzică sincopată, izvorînd din surse ascunse. Pe un podium, un tînăr machiat strident se contorsionează într-un dans sacadat, lovind din cînd în cînd cu trupul panouri mai mari sau mai mici dispuse de jur împrejur.

Zeci de tineri se agită pe ring printre holograme dinamice reprezentînd figuri geometrice de felurite complexități, mărimi și culori, care „trec" prin și printre ei ca mînate de un turbion gigantic. Ledurile de pe îmbrăcăminte se aprind și se sting în șerpuiri halucinante, compunînd litere, imagini psihedelice sau fragmente de piesaje urbane stilizate. Cei mai mulți dansează cu ochii închiși, aparent fără vreun partener anume, uneori în contratimp.

CANALUL 32. ORA 21:45. PLAN GENERAL. Bloc operator în timpul unei intervenții.

Chirurgul care efectuează operația este cu spatele la cameră. Lucrează cu mișcări sigure, aproape ritmice, ca și cînd ar fi condus de o melodie numai de el auzită. Nu își coboară privirile de la monitorul aflat în fața ochilor, pe care se pot deosebi, vag, organe interne, vectori de incizie, grafuri de dozare a presiunii lamei, planuri de desprindere a căror simbolică gesturile omului o urmează cu exactitate. Cînd schimbă instrumentarul, mîinile lui par să se materializeze miraculos în conurile de lumină ce delimitează extremitățile mesei de operație.

COMENTATORUL:... problemele de pînă acum. Întreaga aparatură concurează la obținerea unor parametri de intervenție superiori, factorul de eroare scăzînd sub 1,3%. Mai mult decît atît, principiul situațiilor similare a fost înlăturat, programul folosit putînd decela, într-un timp foarte scurt, particularitățile morfologice ale țesutului alegînd, în urma unor simulări pe model matematic, tipul optim de incizie și... Un clinchet melodios, un alt medic ia locul celui dintîi și folosind același monitor coase incizia. Alt semnal și masa, pe care pacientul se află într-un cocon steril, se depărtează în zumzetul motoarelor electrice. În cadru apare o nouă masă cu un nou pacient. Pe monitoare se schimbă imaginile.

CANALUL 46. ORA 21.:47. PRIM PLAN. Reporterul în mijlocul unor oameni îmbrăcați în homeid, tunși scurt, nefardați.

UN BĂRBAT: ... un început, nu o soluție... începutul unei perioade de tranziție...

REPORTER: O opțiune cam bizară: vă refuzați confortul civilizației.

TÎNĂRUL: Ni-l facem singuri, cum putem.

FEMEIA: Homeidul e un produs, un efect...

TÎNĂRA: E tulburător să porți hainele pe care le-ai făcut singur!

O TÎNĂRĂ: O cale aleasă de noi înșine!

UN TÎNĂR: Un mod de viață deosebit!

REPORTER: A sparge distribuitoare e un mod de viață?

BĂRBATUL: Sînt cazuri de forță majoră. Ni se refuză cartelele de credite.

TÎNĂRA: Asistența medicală!

O FEMEIE: E o rușine!

Zgomot de motoare. În cadru apare un modul al corpului de ordine. Cad grenade lacrimogene. Țipete. Grupul se împrăștie. Din turela mașinii iese un ofițer.

OFIȚERUL: Rămîneți pe locurile voastre! Sînteți în custodia corpului de ordine!

REPORTER: Avem autorizație oficială! Cod unu-unu-zero-zero-unu-unu-unu-zero.

VIDEOMOND, canalul, emisiunea BIT!

VOCE DIN MAȘINĂ: Avem confirmare!

OFIȚERUL: E în ordine... deși nu văd la ce folosește... ar trebui împușcați de mici...

CANALUL 39. ORA 21:50. PLAN GENERAL. Imagine sintetică de la locul incendiului. Cu roșu stă scrisă cifra 18.

REPORTER:... variante. Subiectul 8 e încă izolat. Echipa de intervenție e încă optimistă și așa ați văzut pe simulator, mai sînt șanse, iar...

VOCE 2: Controlul către Alfa 2.

VOCE 1: Alfa 2, recepție.

VOCE 2: Plafonul va ceda în circa 16 secunde. Fiți gata!

VOCE 1: Recepție, sîntem pregătiți.
TEXT (portocaliu pe fondul imaginii):
VIDEOMOND EXCLUSIV
ALEGE PETRU DUMNEAVOASTRĂ
TRANSMITE PENTRU DUMNEAVOASTRĂ
VIDEOMOND

Pe imagine sintetică prisma roșie reprezentînd modulul de intervenție se deplasează încet pe plafonul camerei în care se află subiectul 8. Plafonul cedează și modulul cade în cameră. Folosindu-se de el ca de o treaptă, păpușile albe evacuează rănitul la etajul superior.

Faur AGACHI

Lumii îi spuneau PĂDURE

Ursula K. Le GUIN

Davidson se strădui să-şi apropie mai mult pe cîţiva dintre cei mai buni tăietori şi ofiţeri inferiori. Nu se grăbea. Cînd avu suficienţi oameni de încredere - o echipă de zece bărbaţi - ridică nişte obiecte din încăperea încuiată a bătrînului Moo, încăpere situată în subsolul plin de jucării de război al Clădirii pentru Recreere, şi într-o duminică ieşiră să se joace prin pădure.

Cu cîteva săptămîni în urmă, Davidson reperase oraşul creeche şi-l cruţase; îl păstrase pentru oamenii lui. Ar fi putut să se descurce şi singur, dar era mai bine aşa. Capeţi senzaţia camaraderiei, a unei legături reale între bărbaţi. Intrau acolo în plină zi, şi-i umpleau cu napalm pe toţi creechii de afară, îi prăjeau, apoi turnau motorină peste acoperişurile colibelor şi-i pîrleau şi pe ceilalţi...Cei care încercau să iasă erau împroşcaţi cu napalm; asta era partea artistică, să aştepţi guzganii să iasă din bîrlog crezînd că au scăpat şi apoi să-i prăjeşti de sus pînă jos, transformîndu-i în torţe. Blana lor verde pîrîia extraordinar....

De fapt, nu era cu mult mai excitant decît vînătoarea de şobolani adevăraţi, singurele animale sălbatice rămase pe Pămîntul-mamă, dar avea totuşi ceva în plus; creechii erau mult mai mari decît şobolanii şi ştiai că pot riposta, deşi nu o făcuseră de data asta. Ba chiar în loc să fugă, unii dintre ei se aşezară pe jos şi rămaseră acolo, culcaţi pe spate, cu ochii închişi. Te scîrbeau. Tipii ceilalţi credeau şi ei la fel şi unul dintre ei chiar vomită, după ce-i dădură foc unuia întins pe jos.

Duri ca toţi bărbaţii, nu cruţară nici măcar o femelă ca s-o violeze. Hotărîseră cu toţii, mai înainte, că ar fi fost aproape o perversitate. Creaturile alea puteau fi alcătuite ca femeile oamenilor, dar nu erau oameni şi era mai bine să te distrezi ucigînddu-le şi rămînînd nepătat. Toţi fuseseră de acord cu asta.

Fiecare îşi ţinu gura la întoarcerea în tabără, fără să se laude nici măcar faţă de prieteni. Erau bărbaţi unul şi unul.

La urechile lui Muhamed nu ajunse nici o vorbă despre expediţie. După cîte ştia bătrînul Moo, toti oamenii lui erau băieţi cuminţi, care tăiau buşteni şi se ţineau departe de creechi, da, domnule, şi putea fi convins de asta pînă cînd sosea ziua Z...

Deoarece creechii aveau să atace. Undeva. Aici, sau într-una din taberele de pe insula King sau Central. Davidson ştia asta. Era singurul ofiţer din întreaga colonie care ştia. Nu-şi atribuia vreun merit deosebit pentru asta, pur şi simplu ştia că are dreptate. Nimeni nu-l cunoscuse, cu excepţia celor din Noua Javă pe care avusese timp să-l convingă. Mai devreme sau mai tîrziu, ceilalţi aveau să vadă că el avusese dreptate.

Avea dreptate.

Fusese un şoc să se întîlnească nas în nas cu Selver. Zburînd înapoi spre Central revenind din satul de la poalele dealului Lyubov încerca să decidă de ce fusese un şoc, să analizeze nervul care tresărise. La urma urmei, de obicei, nu te îngrozeşti de o întîlnire cu un prieten bun...

Nu fusese uşor să capete invitaţia conducătoarei. Tuntar reprezentase principalul său loc de studiu toată vara; avea acolo cîteva surse extraordinare de informaţii şi se găsea în termeni buni cu Culcuşul şi conducătoarea, care îl lăsaseră să observe şi să participe liber la viaţa comunităţii. Obţinerea unei invitaţii din partea ei, prin intermediul unor foşti sclavi care se găseau încă în preajmă, durase mult dar, în cele din urmă, ea încuviinţase, aprobîndu-i conform noilor directive, „o întîlnire propusă de băştinaşi" . Propria lui conştiinţă, mai degrabă decît colonelul, insistase în această privinţă. Dong voise ca el să meargă. Era îngrijorat de Ameninţarea Creechilor. Îi spusese lui Lyubov să-i studieze, „ să vadă cum reacţionau ei, cînd erau lăsaţi absolut singuri" ...Spera să gasească o asigurare. Lyubov nu-şi dădea seama dacă raportul lui venea să-l liniştească sau nu pe colonel.

Pe distanţa de cincisprezece kilometri dincolo de Central, terenul fusese defrişat, iar cioturile putreziseră toate; rămăsese acum o întindere posomorîtă de lăstare, ca nişte fire de păr sur în ploaie. Sub frunzele acelea începuseră să răsară arbuştrii cei noi, oţetarii, plopii pitici şi sălciile, care aveau, la rîndul lor, să protejeze mlădiţele. Lăsată în pace, în climatul acela ploios, pădurea se putea regenera singură, în treizeci de ani şi avea să recapete proporţiile anterioare peste încă o sută de ani. Lăsată în pace...

Brusc, pădurea reîncepu - în spaţiu, nu în timp: sub elicopter, nuanţele infinite de verde ale frunzelor acopereau colinele domole şi dealurile din nordul Sornolului.

Aidoma celor mai mulţi pămînteni, pe Terra, Lyubov nu se plimbase niciodată printr-o pădure sălbatică şi nu văzuse un desiş mai lung decît strada unui oraş. La început, pe Athshe se simţise oprimat şi deprimat în pădure, stupefiat de aglomerarea nesfîrşită şi de incoerenţa trunchiurilor, ramurilor şi frunzelor veşnic verzui, sau cafenii şi ridicîndu-se, sus, sub lumină, tăcerea alcătuită din multe zgomote mărunte şi lipsite de înţeles, indiferenţa absolută vegetaţiei faţă de prezenţa minţii omeneşti, toate acestea îl tulburară şi, aidoma celorlalţi, căutase luminişurile şi plaja. Dar încetul cu încetul, începuse să-i placă.

Gosse îl tachina, spunîndu-i domnul Gibson; de fapt, Lyubov aducea într-adevăr cu un gibon, avînd faţa rotundă şi măslinie, braţele lungi şi părul deja sur; dar gibonii dispăruseră. Fie că-i plăcea , fie că nu, ca hilfer trebuia să meargă în pădure şi să-i caute pe hilfi; iar acum, după patru ani, se simţea sub copaci ca la el acasă, chiar mai bine decît în oricare altă parte.

Începuseră, de asemenea, să-i placă denumirile date locurilor de Athsheeni, cuvinte sonore din două silabe: Sornol, Tuntar, Eshreth, Eshsen - care era acum Centralville - Endtor, Abtan şi, mai presus de toate, Athshe care însemna şi Pădurea, dar şi Lumea. Aşa cum pămînt, terra, tellus denumesc atît solul, cît şi planeta, două sensuri, totuşi unul singur. Pentru Athsheeni însă solul, pămîntul nu era locul unde se întorc morţii şi pe care trăieşte tot ce este viu: substanţa planetei lor nu era pămîntul, ci pădurea. Pămînteanul era din lut şi praf roşu. Athsheenul era din ramuri şi rădăcini. Statuetele pe care le făceau nu erau sculptate în piatră, ci numai în lemn.

Coborî hoperul pe un tăpşan micuţ în nordul oraşului, şi întră, trecînd pe lîngă Culcuşul Femeilor. Mirosul specific unei aşezări Athsheene plutea pătrunzător prin aer, fum de lemn ars, peşte mort, ierburi aromate şi sudoare. Atmosfera unei case subterane, dacă un pămîntean ar fi putut intra în ea, era grea, predominînd în CO_2. Lyubov petrecuse multe ore stimulatoare intelectual, chircit şi sufocîndu-se în penumbra duhnitoare a Culcuşului Bărbaţilor din Tuntar. De data aceasta însă, nu credea că avea să mai fie invitat să intre.

Desigur cei din oraş auziseră de masacrul de la tabăra Smith, petrecut cu şase săptămîni în urmă. Aflaseră repede, deoarece ştirile circulau rapid între insule, cu toate că nu atît de rapid încît să fie „ o putere misterioasă de telepatie" , cum le plăcea tăietorilor să creadă... Cei din oraş ştiau, de asemenea, că după masacru, din Centralville fuseseră eliberaţi o mie două sute de sclavi; Lyubov era de acord cu colonelul că băştinaşii puteau crede că al doilea eveniment fusese provocat de primul. Asta dădea „ o impresie eronată" , cu o numea Dongh, dar probabil nu era ceva prea important. Importantă era eliberarea sclavilor. Greşelile făcute nu puteau fi îndreptate, însă cel puţin nu se mai făceau. Puteau lua un start nou: băştinaşii - fără uimirea aceea dureroasă faţă de tratamentul animalic aplicat de „ yeomeni" oamenilor; iar el - fără povara explicaţiilor şi gheara vinovăţiei iremediabile. Ştiind acum că preţuiau candoarea şi simplitatea faţa de problemele care tulburau sau înspăimîntau se aştepta ca în Tuntar să i se vorbească despre lucrurile respective cu satisfacţie, sau justificări, cu înţelegere sau uimire. Dar nu se întîmplă aşa: nici unul nu-i spuse mare lucru.

Ajunsese după-amiaza tîrziu, totuna cu sosirea într-un oraş terran imediat după zorii zilei. Athsheenii dormeau - ca întodeauna, părerea coloniştilor ignora fapte observabile - dar minimul lor fiziologic se situa între amiază şi 4 P.M., în timp ce la pămînteni se situa de obicei între 2 şi 5 A.M.; aveau un ciclu cu două maxime - ale temperaturii mari şi al activităţii intense, care coincideau cu trecerile zi-noapte : zorile şi seara. Cei mai mulţi adulţi dormeau cinci sau şase ore pe zi, moţăind, pe cînd bărbaţii Visători dormeau numai vreo două ore din douăzeci şi patru; aşa încît, considerînd atît moţăielile cît şi starea de vis drept „ leneveli" , se putea afirma că nu dormeau niciodată. Era mult mai uşor să spui aşa ceva decît să înţelegi ceea ce făceau de fapt... La sosirea lui în Tuntar, activităţile începeau iarăşi după picoteala de după-amiază.

Lyubov remarcă mulţi străini. Aceştia îl priviră, dar nu se apropiară; erau doar nişte prezenţe care mergeau pe alte poteci în penumbra stejarilor uriaşi. În cele din urmă recunoscu pe cineva, apropiindu-se pe cărarea lui, verişoara conducătoarei, Sherrar, o femeie bătrînă, puţin importantă. Ea îl salută politicoasă, însă nu răspunse la întrebările sale despre conducătoare şi ajutoarele ei: Egath, îngrijitorul livezii, şi Tubab, Visătorul. Conducătoarea era tare ocupată şi cine era Egath? se referea poate la Geban...iar Tubab putea fi colo sau dincolo, sau nicăieri. Se lipi de Lyubov şi nimeni altul nu-i mai vorbi. Merse înainte, însoţit de băbuţ şchiopătînd, plîngăreaţă şi verzuie, prin crîngurile şi dumbrăvile Tuntarului, către Culcuşul Bărbaţilor.

– Au treabă acolo, rosti Sherrar.

– Visează?

– De un să ştiu? Hai, Lyubov, vino să vezi....Ştia că hilferului îi plăcea să vadă diverse lucruri, dar nu ştia cu ce anume să-l atragă. Vino să vezi plasele de pescuit.

Pe lîngă ei trecu o fată, una din Tinerele Vînătoare, şi-l privi: o privire neagră, o stare de animozitate aşa cum nu mai văzuse niciodată din partea vreunui Athsheen, decît poate de la vreun copilaş speriat de înălţimea şi de chipul lui spîn. Fata aceea nu era însă înspăimîntată.

– Bine încuviinţă el, simţind că singura alternativă era supunerea.

Dacă într-adevăr Athsheenii căpătaseră - în cele din urmă şi busc - sentimentul duşmăniei de grup, atunci trebuia să o accepte pur şi simplu, să le arate că rămînea un prieten neschimbat, pe care se puteau bizui.

Cum puteau, totuşi, să-şi modifice mentalitatea şi compartamentul atît de repede, şi după atît de multă vreme? Şi de ce? În tabăra Smith, provocarea fusese imediată şi intolerabilă: cruzimea lui Davidson îi putea împinge pînă şi pe Athsheeni la acte de violenţă.

Însă oraşul acela, Tuntar nu fusese niciodată atacat de pămînteni, nu suferise raiduri de recrutare a sclavilor şi nu-şi văzuse pădurea din jur tăiată sau arsă. El, Lyubov însuşi, fusese acolo - antropologul nu-şi poate lăsa întotdeauna umbra în afara tabloului pe care-l desenează - dar cu mai mult de două luni în urmă. Primiseră veşti din Smith, de la refugiaţi sau foşti sclavi, care suferiră în mîinile pămîntenilor şi aveau să vorbească despre cele întîmplate. Însă ce veşti îi puteau schimba pe ascultători în mod radical?... cînd lipsa lor de violenţă era atît de înrădăcinată în ei, în cultura şi societatea lor, dar şi mai jos, în subconştient, în aşa-zisa „ vreme a visului" , şi poate chiar în fiziologia lor? Ştia că o cruzime atroce îl putea provoca pe un Athsheen să ucidă: văzuse acest lucru...o dată. Acum, trebuia să creadă că o comunitate ameninţată putea fi provocată, în mod similar, de agresiuni tot atît de intolerabile; aşa se întîmplase în tabăra Smith. Dar ca toate veştile şi zvonurile, indiferent cît de îngrozitoare şi înspăimîntătoare, să poată stîrni o aşezare liniştită pînă la punctul în care locuitorii ei să acţioneze împotriva obiceiurilor şi ale raţiunii, renunţînd complet la modul anterior de viaţă, asta nu mai putea crede. Psihologic, era imposibil. Lipsea ceva.

Bătrînul Tubab ieşi din Culcuş chiar cînd Lyubov ajunse acolo. Înapoia Visătorului venea Selver.

Acesta se tîrî prin uşa-tunel, se ridică şi clipi înaintea strălucirii soarelui, umbrit totuşi de frunzişul des. Înălţînd ochii, întîlni privirea lui Lyubov. Nici unul nu vorbi. Lyubov se simţea extrem de speriat.

Zburînd spre casă, în hoper, şi analizind întîmplarea, gîndi: De ce frică? De ce mi-a fost frică de Selver? O intuiţie care nu se poate dovedi, sau doar o analogie falsa? Oricum, era ceva iraţional.

Între Selver şi Lyubov nu se schimbase nimic. Ceea ce făcuse Selver la tabăra Smith putea fi justificat şi chiar dacă n-ar fi putut să fie justificat,tot nu conta. Prietenia dintre ei era prea profundă ca să fie atinsă de îndoieli morale. Lucraseră din greu împreună; se învăţaseră unul pe celălalt, chiar mai mult decît în sensul literal, graiurile lor. Îşi vorbiseră fără rezerve. Iar dragostea lui Lyubov pentru prietenul său era sporită de recunoştinţa aceea pe care salvatorul o simte pentru cel a cărui viaţă a avut privilegiul să salveze.

Într-adevăr, pînă atunci, nu-şi prea dăduse seama cît de profundă era prietenia sa faţă de Selver. Teama lui să fi fost de fapt teama că Athsheeanul, învăţînd ce însemna ura de rasă, îl va respinge, în ciuda sinceritătii lui, şi-l va trata nu ca „ tu" , ci ca pe:„ unul dintre ei" ?

După privirea aceea lungă, Selver înaintase încet şi-l salutase pe Lyubov, întinzîndu-i mîinile.

Printre oamenii pădurii, atingerea era un canal principal de comunicaţie. La terrani, atingerea implică întotdeauna ameninţare, agresiune; adeseori la ei nu există nici o deosebire între strînsul oficial al mîinii şi mîngîierile sexuale. Golul acela fusese umplut de Athsheeni cu nenumărate modalităţi de atingeri. Mîngîierea ca semnal şi liniştire, era pentru ei tot atît de importantă ca pentru mamă şi copil, sau iubit şi iubită; însă semnificaţia gestului era socială, nu numai maternă şi sexuală. Făcea parte din limbajul lor. Era deci structurată, codificată, totuşi extrem de variabilă. „ Îşi tot pun labele unii pe alţii" , pufneau unii colonişti, incapabili să vadă în schimbul de atingeri altceva decît propriul lor erotism care, forţat el însuşi să se concentreze exclusiv pe sex, şi atunci frustrat şi reprimat, invadează şi otrăveşte orice plăcere sexuală, orice răspuns uman: victoria unui Eros, orb şi ascuns, asupra mamei creatoare a tuturor oceanelor şi stelelor, a frunzelor copacilor, a gesturilor oamenilor, Venus Genetrix...

– va urma –

Mihai Dan PAVELESCU

„Publicarea unei reviste de science-fiction săptămînală ar fi un lucru imposibil în SUA, Franța sau Anglia"

declară Jean-Pierre Moumon, redactorul Șef al revistei ANTARES

Rep. – Îmi poți spune cîteva cuvinte despre ANTARES pentru a prezenta cititorilor JURNALULUI SF pe prietena sa din Franța?

J.P.M: – Ce-aș putea spune despre „Antares"? E singura revistă de science-fiction din lume care e internațională. Există încă una în Italia intitulată „Futuro", dar care e pe trei sferturi italiană și doar pe un sfert internațională. Eu și „Antares" sîntem 100% internaționali, trebuie spus că în „Antares" nici-o țară nu poate fi reprezentată prin mai mult de-o povestire.

Rep: – Există și alte reviste în Franța?

J.P.M. – „Antares" e o revistă semi-profesionistă. Nu mai există în Franța reviste profesioniste. Tirajul lui „Antares" e de 2000 de exemplare ceea ce înseamnă maximum pentru o revistă semi-profesionistă. Există și alte reviste în Franța, Belgia și Quebec, dar „Antares" e singura cu specific internațional. De aceea are și mulți dușmani.

Rep: – SF-ul românesc a fost reprezentat în revista ta în decursul timpului?

J.P.M. – Recent n-am publicat science fiction românesc pentru că n-am primit practic nimic din România. Pur și simplu mi s-a spus că prețul expedierii cărților din România în străinătate e prea mare; dar am publicat în anii trecuți mulți români, am publicat în special textele lui Mihail Grămescu - pe care-l consider un mare scriitor, am publicat de-asemeni texte de Lucian Merișca și l-am publicat pe timpul cît era exilat pe Gheorghe Săsărman. Gheroghe Săsărman a fost chiar, la începutul exilului său, unul din criticii literari ai lui „Antares" : eu îi expediam cărți franțuzești, iar el îmi scria în română pe care le traduceam apoi pentru „Antares".

Rep: – Deci cunoști limba română. Unde-ai învățat-o?

J.P.M:– Am început să studiez limba română cînd eram student, am urmat cîteva cursuri la Universitatea din Aix-en-Provence la început, apoi am înceut să citesc cărți de science fiction direct în română. Am învățat limba română pentru a putea citi cărți de science fiction.

Rep:– Crezi că science fictionul românesc are ceva specific?

J.P.M:– Voi face o comparație. Am citit odată science fiction românesc din România și science fiction românesc din fosta Republică Socialistă Sovietică Moldova, și dovada că există ceva specific science fictionului românesc din România e că SF-ul românesc din Moldova nu se diferențiază deloc de modelul rus, pe cînd science fictionul românesc din România a luat o turnură complet originală, diferită de alte țări, de alte țări socialiste și de influențele pe care ar fi putut să le primească din Franța și din Satele Unite. Acest lucru e evident, de exemplu atunci cînd îl citești pe Mihail Grămescu. Mihai Grămescu nu are cu devărat...nu, nu văd nici-un echivalent: nici în Statele Unite, nici în restul Europei Occidentale. Mihail Grămescu poate e puțin influențat de suprarealismul francez, puțin, dar Mihail Grămescu e un scriitor special.

Rep:– Ce alți scriitori ți s-au părut a avea ceva specific pentru că - Mihail Grămescu e un caz singular chiar în România.

J.P.M.– Da, și eu cred că Mihai Grămescu este un fenomen unuic și singular în România. Bun, bineînțeles, sînt și alți autori care au ceva special, de exemplu anumite nuvele ale Rodicăi Bretin, unele povestiri ale lui Lucian Merișca. Vorbesc de generația nouă care aparține ultimilor ani ai epocii Ceaușescu și cu care s-a întîmplat un lucru care mi s-a părut extraordinar pentru această perioadă. E perioada în care SF-ul românesc pare să se dezvolte ca o literatură care să contravină total canoanelor realismului socialist. Nu știu dacă a fost o reacție, dar m-am întrebat întotdeauna cum de-au putut fi publicate asemenea lucruri atunci cînd regimul se înăsprea din ce în ce mai mult. De exemplu „Deratizare" de Lucian Merișca; am fost stupefiat cînd această nuvelă a fost publicată în ultimii ani ai „domniei" conducătorului.

Rep:– Știu că ai publicat în „Antares" partea a II-a a nuvelei care n-a apărut în românește...

J.P.M:– A doua parte, eu am publicat-o în premieră mondială. Acum cît timp a fost publicată în România?

Rep:– Încă nu a fost publicată, Lucian a scris deja și o parte a III-a și vrea să le transforme în roman. Ce părere ai despre ceea ce se întîmplă aici?

J.P.M:– Apropo de această Convenție? Sînt uimit de un lucru: zdrobitoarea prezență a delegației românești. Vedeam români peste tot. E stupefiant! Cred că sînt mai mulți români decît americani. E-e-e, e...un eveniment, nu cred că sînt 54 (în realitate nu am fost decît 51 NR) de americani. (rîsete)

Rep:– Crezi că puteam organiza Euroconul de anul viitor la Timișoara?

J.P.M:– Nu știu, asta e o întrebare capcană. Nu cunosc nimic despre organizare. De un lucru sînt sigur: amatorii de SF din România se vor îngrămădi la această convenție. Ceea ce mă face să spun acest lucru e faptul că amatorii români de science fiction sînt mai asidui decît cea mai mare parte a amatorilor de Sf occidentali, pentru că occidentalii, partea occidentală a Europei - Anglia e o excepție - nu are o tradiție a convențiilor spre deosebire de voi.

Rep:– O dovadă a acestui lucru e și săptămînalul SF în care apare acest interviu și al cărui ultim număr l-ai văzut.Ce părere ai de această revistă?

J.P.M:– Părerea mea..., eu, eu m-am întrebat cum o asemenea revistă poate fi rentabilă din punct de vedere financiar, pentru că îmi închipui că trebuie să fie foarte dificil să publici o revistă de science fiction săptămînală. *Acest lucru nu ar fi posibil în Franța, n-ar fi posibil în Statele Unite, n-ar fi posibil în Anglia* și mă întreb, deci, ce mecanism permite acest lucru în România. Pentru că mai de mult „Colecția de povestiri științifico-fantastice" (J.P.M. a pronunțat titlul corect în română) avea două pe lună, deja era un ritm destul de dificil de menținut, ei bine e o întrebare pe care mi-am pus-o: cum ați reușit să mențineți un asemenea ritm săptămînal?

Rep:– E secretul nostru!

J.P.M– Da, bun, cred că e o performanță. Și asta înseamnă 54 de numere pe an!

Rep:– Ce ne poți spune despre organizarea fandomului francez și de convențiile naționale.

J.P.M:– O să-ți spun un lucru mai întîi. În Franța, fandomul, convențiile sînt o tradiție importantă, sînt niște tradiții ce n-au prins niciodată rădăcini cu adevărat. Și deci, asta interesează o foarte mică minoritate. Cred că fandomul francez nu cuprinde mai mult de 150 de persoane și... situația în Franța e că francezilor nu le prea place să se întîlnească, iată pentru ce convențiile franceze sînt mult mai puțin, cred... mult mai mici decît cele românești.

Rep:– Am participat aici la ședința World SF-ului și la momentul citirii rapoartelor reprezentanților țărilor componente. Nu a existat nici unul din partea Franței. Nu există un reprezentant al Franței?

J.P.M:– Da, teoretic sînt eu. Dar reproșez un lucru World SF: cred că e o organizație care a profitat mai cu seamă de mebrii săi americani și că membrii din celelalte țări nu au găsit oportunitatea adecvată pentru a avea avantaje de audiență în lume. E, principalul reproș, cred că e o organizație de care au știut să profite mai ales americanii.

Rep:– Dar Sam Lundwal **nu face parte din conducerea acestei organizații? Și este european.**

J.P.M:– Da, bineînțeles, dar cred că valorile europene trebuie să creeze o organizație care să regrupeze numai pe europeni, cred că introducerea unor americani în asemenea organizații înseamnă a introduce lupul în stînă. Și din nenorocire s-a făcut. Bun, am multă simpatie pentru anumite persoane care sînt în World SF, dar cred că, la urma urmei, ei lucrează - fără să știe - ei lucrează contra...contra promovării science fictionului exoctic, prin exotic eu înțeleg non-american. Mă gîndesc că dacă ar fi o bună politică de urmat la World SF aceasta ar fi să-i excludă pe americani. Dar asta nu putea fi spusă la reuniune, iată pentru ce nu am fost acolo. Am multă stimă pentru Sam Lundwal pentru că în revista sa a publicat texte din limbi puțin cunoscute, a publicat texte chinezești, a publicat texte franțuzești, braziliene. El, s-a zbătut ca cel puțin o dată pe lună în revista să apară un text tradus dintr-o limbă diferită de engleză.

Rep:– La această ședință Alexandru Mironov a propus editarea unei antologii care să reprezinte toate țările Europei și să fie tradusă în fiecare țară. Ai putea face acest lucru pentru Franța?

J.P.M:– Deja a mai fost un astfel de proiect de a alcătui o antologie de science fiction care cuprinde texte din toată lumea cuprinzînd și Indonezia. Era o antologie foarte, foarte inegală, dar cred că ar găsi un editor în Anglia și în alte două sau trei țări din Europa, dar știu un lucru: în Franța nimeni nu a vrut-o. În Franța o astfel de antologie nu se poate vinde profesional. O știu pentru că atunci cînd am reușit să fac ANTARES-ul o revistă care să atingă tirajul care să-i permită să fie considerată profesionistă, pentru că în Franța nu sînt destui oameni care să poată să cumpere o revistă publicată în trei mii de exemplare și care să nu cuprindă decît autori exotici. Deci cred că în Franța o asemenea antologie nu poate să găsească un editor, un editor profesionit. Și asta e marea problemă.

Rep:– Să sperăm că va exista totuși posibilitatea pentru ca SF-ul din est să „invadeze" piețele occidentale. Mulțumesc și pe curînd la Timișoara!

J.P.M:– Cred că voi încerca să vin la Timișoara. Am cunoscut România la sfîrșitul anilor ' 70, vreau să văd cum s-a schimbat.

A consemnat
Ionuț BĂNUȚĂ

J'ai appris le roumain pour lire de la SF roumaine et je ne l'ai jamais regretté. Cela ne m'a pas seulement servi à améliorer ma culture. Cela m'a aussi permis de révéler aux lecteurs français des auteurs qui méritaient largement de dépasser leurs frontières. Enfin, durant ces dix dernières années, cela m'a permis de rester en contact avec une SF qui, luttant victorieusement et dans des conditions invraisemblablement difficiles pour échapper à l'uniformisation. Je pense que ne fut donnée là une grande leçon de ténacité et de foi en soi. Je m'en souviendrai si un jour je dois subir des revers sérieux dans mon travail pour la diffusion de la SF internationale.

●O coproducție suedezo-germano-finlandezo-franceză este filmul THE LAST BORDER, avîndu-l ca regizor pe Mike Kourismaki. Poluarea planetei a făcut ca ultimii supraviețuitori să-și caute refugiul în Laponia secolului XXI. Ei sînt urmăriți de militari care încearcă să-i distrugă. Jake, unul dintre ei, dorește să se răzbune pe Duke, ucigașul tatălui său.

●AMBLIN, „mașina de fabricat vise" a regizorului Spielberg, are în proiect DOOMS IV. Lansarea filmului v-a fi însoțită de apariția unei BD în editura IMAGE ENTERTAINMENT. În film și banda desenată, un super-erou lupta împotriva manipulării genetice și pentru păstrarea ecosistemului ecologic.

●Ultima realizare a casei de filme GREEN COMMUNICATIONS, specializată în filme de seria Z, este APEX (Armored Personal Extermanination), inspirat destul de copios din TERMINĂTOR. Totul începe în anul 2073, cînd omul de știință Nicholas Saintclair, datorită mașinii de călătorit în timp, creație proprie, se deplasează în anul 1973, în încercarea de a slava umanitatea de un virus mortal și un viitor în care dictează mașinile. Pentru a-l împiedica, dușmanii trimit în urmărire un robot feroce. Urmarea o cunoașteți!

Cine News

●În DARK RED, Cyntia Rothorck, cunoscuta amatorilor de filme în care abundă artele marțiale, „întrupează" rolul unei pictorițe drăguțe, amabile și foarte calme; asta numai ziua. Odată cu venirea nopții, se transformă într-o periculoasă, și ademenitoare, ucigașă, bîntuind barurile de nopate, răpind bărbați, violîndu-i și, în final, ucigîndu-i. Realizatorul filmului se numește T.L. Lankford.

●Christopher Guest este un regizor nostalgic al filmelor kitsch science-fiction al anilor ' 50. A început, de curînd, realizarea unui REMAKE după ATTACK OF THE 50-FOOT WOMAN, unde Darryl Hannah, în urmă iradierii radioactive, provenite de la o navă spațială, începe să crească într-un ritm delirant, atingînd în scurt timp înălțimea de aproape 20 de metri. În fond pașnică, „înălțuța" și simpatica blondă stîrnește panică printre concitadini săi, pînă în momentul cînd apare artilieria grea...

●NEW LINE a început realizarea filmului MAN' S BEST FRIEND, făcîndu-se referire la cîine: cel mai bun prieten al omului. Producătorul Lance Henriksen are însă altă părere în această problemă, astfel încît nu vom vedea pe ecran nici urmă de cîine prietenos, în plus patrupedul nu este altceva decît o realizarea bionică programată să ucidă.

●AMITYVILLE 1993: THE IMAGE OF EVIL ese filmul la care au început filmările la Los Angeles, avîndu-i ca protagoniști pe Richard Roundtree, Terry O' Quinn și David Naughton. Este vorba despre o casă posedată de spirite malefice și cea ce se este interesant, este al șaselea film în această serie: AMITYVILLE.

Nicolae C. ARITON

Timp pentru ceas tîrziu

„Girolamo se opri brusc din alergare. Soldații de gardă încremeniră și ei în poziții dintre cele mai curioase, neîndrăznind să se apropie de el. Sunetul unei trîmbițe de aramă muri în aerul înroșit de purpuriul apusului. Un geam scînteia în bătaia ultimelor raze, legănînd lumini slabe pe zidurile întunecate ale mînăstirii. Dincolo de boscheții de trandafiri, tunși cu îngrijire de mîna dibace a grădinarului, turnul orologiului se înclinase spre dreapta, fără nici un zgomot, lăsînd limbile arătoase să atîrne în afara mecanismului. Girolamo închise ocii crezînd că..."

Un bîzîit ușor îi smulse din reveria lecturii. Ridică pe ecranul procesorului apăruse figura răvășită a lui Alvaro.

– Tu? se miră Nostradamus acționînd dispozitivul de manevrare al ușii. Alvaro pătrunse iute, aruncînd priviri piezișe în jur. În afara lui Nostradamus, apartamentul era însă gol. Patru pereți albaștri, un fotoliu și computerul-biblioteca încorporat într-unul din ziduri. Un geam era opacizat, pe celălalt strcurîndu-se lumina cenușie a înserării.

– S-a întîmplat ceva?

Alvaro făcu un gest precipitat din mînă și se repezi la fereastră. Strada, panglică pustie de beton, bătută de rafalele unei ploi pustii și reci, tremura pe spatele ud reflexele îndepărtate ale luminilor aeroglisoarelor întîrziate.

– Sînt urmărit, spuse încet, fără să se întoarcă, Alvaro. Nu știu dacă am reușit să mă debarasez sau nu de patrulă. Pot să ajung aici oricînd... de la o clipă la alta...

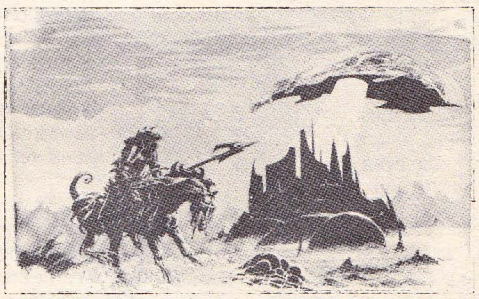

Tăcerea căzu între ei, aripă imensă de piatră prăbușită peste gura neagră a nopții. Șuierul slab al vîntului pătrunde pe spirala scării, urcînd dintr-o suflare treptele și purtînd între degete mirosul rece, pătrunzător, al ploii.

– Cred că ar trebui să plec. Alvaro se rezemase cu amîndouă mîinile de tocul metalic și își lipise fruntea de geamul întunecat. Sub el se formase o minusculă suprafață de apă, în care se oglindea, răsturnat și difuz, conturul luminos al bibliotecii. Poate că ar trebui să plec, repetă. Nu m-am gîndit prea mult la faptul că, urcînd aici, pot atrage asupra capului tău o pedeapsă cumplită.

Nostradamus ridică din umeri. În spațiul întunecat al ușii nu era nimeni. Apăsă pe buton și suprafața de metal lustruit glisă la locul ei obișnuit.

– Unde să te duci? întrebă. Închise cartea; rîndurile luminoase se stinseră, strînse între coperțile negre. Liniștește-te! Dacă nu te-au prins pe stradă, unde oricum le erai la îndemnă, este foarte puțin porbabil că vor organiza o razie generală pentru a verifica toate apartamentele. Poți să te faci comod. Dacă îți este frig...

Alvaro se întoarse brusc, împrăștiind cu talpa de cauciuc băltoaca.

– Toate cuvintele sînt zadarnice, Nostradamus. Și toate îndemnurile. În cele din urmă, oricum aș face, voi sfîrși prin a fi prins.

– Mărturisesc că nu te înțeleg.

– Nici nu prea ai ce. Mi-au furat cartoteca. Fără ea, știi brea bine, accesul la biblioteci și pe drumurile publice este strict interzis. Sînt condamnat.

– Îți dai seama ce afirmi?

Nostradamus se ridică încet de pe fotoliu. Cubul încăperii părea mai mic acum, privit din apropierea tavanului.

– Ți s-a furat cartoteca? întrebă, silabisînd ultimul cuvînt.

Alvaro încuviință din cap. Apa îi aluneca sub formă de stropi mărunți din părul lucios, negru, pe fața palidă, topindu-se în barba creață ce-i acoperea maxilarele pînă în dreptul pomeților. Balonul ușor, din plastic, i se lipise de corp.

– Ai căutat bine? Poate că ai pus-o pe undeva acasă și ai...

– A fost la mine. Alvaro avea un ton înalt, cu accente stridente. Plecasem să ridic cota de cărți de la Cetrală și aveam de gînd să mă îndrept și către Aprovizionare. Voiam să-i rog să îmi aprobă o suplimentare. în genunchi m-aș fi tîrît în fața lor... Măcar o jumătate, un sfert de rație! Poate știi... Silva e bolnavă; rău de tot. Mîinile i s-au învinețit și s-au îngroșat ca pulpele picioarelor. Îi supurează ochi și are dureri arzătoare în gît.

Formă un număr de cod pe claviatură. Se auzi un sunet ascuțit, ca un clinchetit îndepărtat, și în dreptul terminalului calculatorului apăru o tavă stralucitoare cu două pahare, din care ieșeau aburi ferbinți. Alvaro făcu semn de refuz.

– Nu te încăpățîna zadarnic. Nostradamus luă un pahar și i-l întinse. Pe celălalt îl duse la buze, suflă puțin și înghiți cu zgomot. Lichidul îi ardea pe intestine, scoțîndu-i pete roșii în obraji. E un tonic vitaminic, spuse. Am obținut o gratificație zilele trecute. În loc de treizeci, am reușit patruzeci și cinci. Și asta urmînd sistemul de lectură clasic. Am umblat puțin numai la coeficentul de atenție aplicată. Dacă vrei, îți împărtășesc și ție secretul. Nu e cine știe ce grozăvie. Numai că...

Alvaro aruncase întreg conținutul paharului pe gît și se strîmbase. Din cauza temperaturii lichidului, îi ieșiseră lacrimi în ochi.

– Vreau să înțelegi, vorbi răgușit, că nu am nevoie de nimic. Nici măcar de tonicul tău, deși e foarte bun. Ce pot să fac cu el și chiar cu secretul, care bănuiesc că te-a costat ceva trudă, în situația mea?

Se întoarse din nou către geam. Întunericul gros al străzii era înțepat la capete de lumini portocalii ce dansau grațios, legănate de vîntul aspru. Cerul era vînăt și ud ca un burete. Circulația aeriană se întrerupsese probabil, deoarece linia aeroglisoarelor se afla sub mantia grea a întunericului.

– Sigur nu o ai asupra ta? Atunci, ți-o fi alunecat undeva pe stradă...

– Plecasem și fără apropouri. Vocea lui Alvaro trecuse de pragul de sus al disperării.

– Vorbești prostii! Dacă era ceea ce crezi tu, anunțam Patrula încă din prima clipă. Știi doar că terminalul fiecărui computer de apartament se află în legătura directă cu Sediul Siguranței Interne. Uit însă cuvintele tale, pentru că îți înțeleg disperarea.

– Pricepi pe dracul Cum să înțelegi ceva ce nu ai trăit?

– Toate adevărurile și întîmplările vieții se află în cărți. Și tu cunoști totul, numai că ești prea iritat acum ca să realizezi că am dreptate.

– Slogane! Vorbe goale, Nostradamus! Cărți! Viața noastră e infinit mai complicată și mai crîncenă decît toate istoriile alea, strînse între două coperți.

Se răsucise înapoi și din doi pași ajunsese în dreptul fotoliului.

– „Minunata istorie a vieții și a morții lui Bertoldo Nazim, supus al imperiului Merindan" – citi și strepezind cuvintele între dinți. Nu pricepi? Orbule, niciodată vreun scriitor cibernetic nu va putea surprinde și transfigura în scris tragicul clipei pe care o trăiesc. Fără cartotecă sîntem morți trei inși: eu, Silva și Lantal. Iar tu ai pretenția că reușești să pătrunzi în drama ce își țese fără încetare plasa în jurul meu.

Aruncă volumul pe podea.

– Și „Aventură la capătul timpului" , și „Dincolo de paradis" ... „Lume bună si nebună" ... „Universul fără zei" ... Toate, tot...! Puah! se înecă și tuși hîrtia. Rahat!

– Ia loc și încearcă să te liniștești, Alvaro. Nostradamus se aplecă și mîngîie blînd coperta lucioasă a cărții. Renunță însă la intenția de a o ridica de jos. Să vedem cum vom reuși să te ajutăm.

Alvaro ridică din umeri și se rezemă cu umărul de calculator.

– N-ai cum să mă ajuți, Nostradamus. Chiar te rog nici să nu încerci. Nu protesta: m-am gîndit bine. De azi-dimineață, de cînd alerg ca un disperat pe străzi, încercînd să ocolesc Patrulele și ocolind cvartetul de blocuri în care locuiesc, am avut suficient timp să reflectez la situația mea. În momentul acesta bine defininit al existenței noastre, eu sînt un paria, iar tu un cetățean obișnuit al orașului, avînd posibilitatea de a răzbate în cercul strîmt al noocraților care îl conduc. Nu mă întrerupe! Nu spun prostii. În mine vorbește acum omul liber, ieșit în afara convențiilor sociale, care înlănțuiesc individul umna. Omul liber, care nu mai are ce pierde...

– Dar Lantal? apucă să strecoare Nostradamus.El - și accentua pe „el" - va pierde dreptul de a deveni cetățean al Orașului.

– L-a pierdut.

– Cuuum? Nenorocitule, ce ai...?

– L-am retras de la Școală. Silva era bolnavă și nu mai reușea să cietască aproape nimic. Am crezut în disperarea unei ultime șanse: aceea că se vor potrivi în privința structurii genetice a nervului optic. Ar fi putut astfel să o ajute să termine epuizanta sarcină a lecturii și să primească rația și medicamentele.

– Lantal te va urî, probabil, toată viața. Viitorul său a stat în mîinile tale.

– Pentru Lantal nu va mai fi nici un fel de viitor. Cărțile mint, Nostradamus. Fericirea, libertatea, iubirea nu sînt cuprinse în ele, ci în noi. Numai că NOI nu știm cum să profităm de aceste sentimente.

– Erezie!!!

– Erezie? Poate. Eu îi spun libertatea gîndirii. Căci pentru mine, acum, adevărul nu mai are, nu mai poate avea, decît o singură față: aceea a clipei prezente, visurilor cărților sînt literă moartă.

– Tu porți blasfemia, Alvaro, în sînge, ca pe o otravă. Nu huli, căci într-adevăr atunci ești pentru universul spiritual care te-a adăpostit atîta timp, acordîndu-și din plin deliciile sale.

Alvaro se înnegri la față. O luminiță ciudată îi pîlîia nesigur în priviri.

– Delicii? Un drog spre a ne închide gura. Cum de nu pricepi. Nostradamus, că dincolo de lumea această efemeră și minunată este viața noastră cea reală, măcinată de veșnicile grijile pentru ziua de mîine? De ce închizi ochii și te faci că nu observi apăsarea cumplită a socialului? Adu-ți aminte ce se întîmplă cu tine dacă nu apuci să citești cele treizeci de cărți zilnice: Aprovizionarea îți taie rația, și necesarul tău de calorii, și așa redus la minim din cauza veșnicelor raționalizări impuse de o defectuoasă planificare, intră în bugetul suplimentar, pentru a-i premia pe alții mai dotați sau mai înzestrați cu „relații". A doua zi, de foame, îți joacă rîndurile înaintea ochilor, le încurci, intensitatea parcurgerii lor nu mai atinge pragul stabilit al dizolvării literelor și predai cărțile cu rînduri, ori chiar pagini întregi necitite. Altă rație pierdută, poate chiar și o amendă... Și tot așa... Pînă cînd, însă? Partidul noocraților a promis, cînd a venit la putere, fericirea veșnică pe pămînt. Dacă și aceasta mai e fericire, putem să închidem ochii liniștiți.

– Altul, în locul meu, ar refuza să te asculte. Erezie, blasfemie și instigare la revoltă. Nostradamus zîmbi larg. Nu vreau decît să te liniștești, prietene. Lumea noastră este, fără cea mai mică îndoială, cea mai bună dintre lumile posibile. Iar partidul noocraților, fie guvernarea sa cît mai lungă, asigură excat ceea ce a promis: O fericire fără seamăn, imposibil de găsit pe pămîntul acesta măcinat de toate relele posibile – fericirea cărților. Prin lectură, te purifici spiritual, te înalți către esteticul pur, care constituie treapta supremă a contopirii cu esența lumii. Acolo nu ajung decît cei aleși, cei care își sacrifică zilele și nopțile pentru realizarea unei lecturi cît mai rapide și cît mai viu trăite – numai ei, noocrații. Să trăiești, imaginează-ți, Alvaro, atîtea vieți în una singură, nu constituie oare încoronarea tuturor aspirațiilor, a tuturor deliciilor?

Alvaro se cutremură, scuturat de un frison nevăzut. Își strînse fîșul în jurul corpului, aruncînd stropi mărunți de apă în jur.

– Așa crezi, tu, Nostradamus? Îl privea fix, încercînd să-și stăpînească tremurul buzei de sus. Asta este credința ta?

– Credința noastră, prietene... a noastră, accentuă el. Nu observi? Toți oamenii, care locuiesc în Oraș, sînt prieteni. Își împărțășesc unii altora impresiile, bucuriile lecturii... Recunoaște că, la fel cum ai venit la mine, ai fi urcat la oricare dintre locatarii blocului. Faptul că ai nimerit AICI reprezintă rezultatul întîmplării.

– Întîmplarea... făcu visător Alvaro. Dacă toți gîndesc ca tine, atunci orînduirea asta va dura, într-adevăr, o veșnicie. Iar Silva, Antal și alții ca ei vor pieri fără să lase în urmă nici măcar o amintire.

– Te înșeli! Vom încerca să te ajutăm cumva. Uite, dacă mi-ai putea spune, de exemplu, unde aș găsi un exemplar din „Capitalul" - o carte de acum două secole, scrisă de un filosof german...

Bărbatul îmbrăcat în impermeabil se dădu un pas înapoi. Își încleștase fălcile și priveau halucinat înainte.

–... hai, Alvaro, știu că tu ai cunoștințe. Există o filieră subterană a livrărilor de carte rară. Un punct unde se lecturează și se discută cărțile interzise. Vezi că am aflat totul; nu mai trebuie să te ascunzi de mine. Poate că în curînd mă vor primi ca membru asociat. De „Capitalul" am însă nevoie acum. Cu ea, cred că îl voi putea mitui pe unul dintre cei patru Coordonatori de la Aprovizionare, pentru a-ți procura o dublură de cartotecă. Individul este un bibliofil convins și ar face orice pentru a pune mîna pe un original atît de valoros.

Fără nici un gest în plus, fără să scoată un sunet, Alvaro se îndreptă cu pași repezi spre ușă. Placa de metal rulă înspre dreapta, pătrunzînd în nișa peretului.

Înainte de a se așeza din nou în fotoliu, Noastradamus auzi tropăitul îndepărtat al pașilor ce coborau scara în fugă. Liniștea care urma fu atît de adîncă, încît vîjîitul stins al vîntului, strecurat pe ușa uitată deschisă la parter, îi suna în creier ca o cascadă prăbușită spre adîncimi fără fund.

– Ce facem? clipi calculatorul, enunțînd întrebarea cu o voce neutră.

Nostradamus oftă și se întinse în fotoliu, pocnindu-și încheieturile degetelor.

– Îl arestați la ieșirea din sector. Îl duceți în afara Orașului prin Poarta Albastră și apoi... Așa cum bănuiam, știa totul despre Ei. Mă întreb dacă nu cumva a luat chiar parte cuiva la complotul pus la cale pentru răsturnarea de la putere a partidului noocraților. Cartoteca a aduceți mîine la Sediu. Pentru orice eventualitate, luați contract cu Aprovizionarea și distribuiți un lot suplimentar de rații in sectoarele doi și cinci. Găsiți voi o motivație oarecare. Să nu uit: în apartamentul 84, blocul A41, sectorul 2, terminalul 11, se află o femeie bolnavă și un copil handicapat. Îi ridicați și îi internați în Azilul patru.

Calculatorul emise un sunet modulat, apoi tăcu. Nostradamus desfăcu încet paginile cărții: *„Dincolo de boscheți de trandafiri, tunși cu îngîjire de mîna dibace a grădinarului, tumul orologiului se înclinase înspre dreapta, fără nici un zgomot, lăsînd limbile arătătoare să atîrne în afara mecanismului. Girolamo închise ochii crezînd că visează. Îi deschise: ca într-un coșmar început instantaneu, cifrele se alungeau și picurau către pămînt în stropi mari, grei, limbile se schimonosiseră și se torsionaseră fără veste, atîmînd jalnic la vale...*

Aurel CĂRĂȘEL

Treaba făcută cu cap

DEBUT

– Shaah!

Pinguinul mă privește satisfăcut. Din cauza efortului depus, traductorul audio îi alunecă de pe gît în jos spre smocul albăstrui al penelor. Puțin încurcat, îl împinge cu stîngăcie înapoi și, cînd acesta ajunge la locul său, repeta sacadat:

– Shaah,..., sah!

Peste umărul meu o vulpe argintie, aruncă o scurtă privire pe tabla și începe să chicotească. Auzind-o, pinguinul se umfla în pene. Eu, dezgustat de priveliștea celor doi, îmi plec ochii asupra pozițiilor, încercînd să mă concentrez pe problema. Situația este cam albastră. Ia să vedem: rocada după ce scap de șah, apărarea nebunului și avansarea calului,... apoi dacă se atacă cîmpul central, protejez regele cu tura sau... Să vedem. Deci, ies din șah, el răspunde cu atac la nebun, Nu. Pînă una alta nu pot să mă apăr prin atac la cal...,atunci voi începe prin a proteja cîmpul regelui, sacrificînd nebunul... Am obosit. Fac la întîmplare o manevră de evitare, pinguinul răspunde pe loc:

– Șhaah... și mathh!

Mă ridic de la masa de joc și plec. În urma mea pinguinul exulta, mișcîndu-și ritmic aripioarele. Asta la noi ar fi o bătaie din palme. Ies din locuința lui de gheață și mă îndrept către aeroglisorul lăsat la marginea banchizei. Pe scurtul drum, ce îl am de parcurs, mă intersectez cu un urs polar, care îmi aruncă o privire disprețuitoare. Nu-l bag în seamă și pășesc liniștit mai departe. Ajung lîngă portiera cabinei și, după o ultimă căutătură adresată acelei porțiuni de imperiu alb, mă urc la bord. Activez sistemul energetic al aparatului. Motoarele încep să urle, ecranele se aprind, difuzoarele se însufletesc:

– Sîntem în a 300-a zi a Convenției, într-o lume a păcii, echității și egalității. Nu există războaie, pentru că nu există adversari, nu există discrepanțe pentru că nu există inechități, Convenția fiind cea care...

Da, da se gîndi. Convenția este vinovată de toate. Imediat după descoprirea bioegalizatoarelor de inteligență, forța mondială a ecologiștilor a hotărît să doteze întreaga faună și floră cu aceste aparate, pentru că astfel natura să se poate proteja. Prea mult omul fusese dominant, venise timpul ca fiecare specie să se poate apăra singură. Așa au apărut pisici inteligente, ficuși inteligenți și țînțari inteligenți, rîndunici și stejari nu mai puțin. Tot așa, prin absurdul procedeu, el, omul era învins la șah de un pinguin, și nici măcar de unul dintre cei mai buni...

Dar nu-i nimic dacă el a fost învins la șah. Nu-i nimic. Pinguinii, e drept studiază asiduu, analizează partide celebre, se pregătesc zi de zi. Sînt oricînd gata de lupta și este firesc să se simtă îndreptățiți la victorie. Nimeni nu poate contesta acest lucru. Însă oricît s-ar pregăti, oricît s-ar antrena și oricît ar progresa, nu vor reuși niciodată să bată un delfin. Niciodată, niciodată..

Claudiu ALISAVETEI

Despre Teoria Generală a Sistemelor

În toată complexitatea sa, desfăşurat pe o scară aşa de vastă de dimensiuni şi procese, de la particule elementare la metagalaxii, de la clusterizarea prafului cosmic la procesele psihice. Universul nu poate fi perceput direct, ci doar prin intermediul unor MODELE. El poate fi asimilat cu un ansamblu de sisteme şi deci de fenomene şi procese legate între ele prin interacţiuni, prin cuplaje, generîndu-se unele pe altele. Dată fiind importanţa Teoriei Generale a Sistemelor în descrierea logică, raţională a Naturii, trecerea în revistă a principalelor noţiuni utilizate şi încercarea de explicitare a unor idei conţinute intrinsec în aceste noţiuni capătă o importanţă deosebită. Spaţiul acestei rubrici nu permite o prezentare pe larg a tuturor informaţiilor necesare învăţării, ci doar îşi propune să atragă atenţia asupra necesităţii cunoaşterii semnificaţiei unor cuvinte de bază, deci cele ce urmează se adresează acelora ce au deja baza teoretică minimală. Pentru a îmbunătăţi raportul: cantitate de informaţii pe unitate de suprafaţă utilă (în cazul de faţă 1 pagină revistă) am ales varianta unui minidicţionar de cuvinte-cheie din domeniul Teoriei Generale a Sistemelor. Lăsînd în sarcina dumneavoastră căutarea semnificaţiei acelor cuvinte ce alcătuiesc definiţiile şi pe care nu le cunoaşteţi.

Procesul cunoaşterii implică:

a) Existenţa unei unităţi în care nu se diferenţiază nimeni şi nimic – „conştiinţa întregului" :

b) Existenţa Observatorului, care, prin închiderea unei bucle de reacţie asupra sa (conştientizează că el „există"), se decupează de restul mediului, căpătînd un caracter unitar local şi nu global (figura 1). Pentru a analiza relaţiile dintre el şi mediu, observatorul simte sau defineşte un set de mărimi de interacţiune între el şi tot cel îl înconjoară. Ca urmare, în

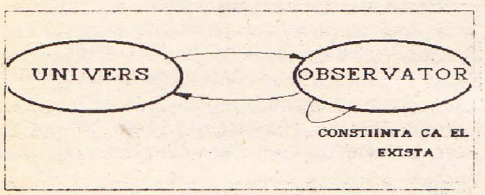

această etapă apar conceptele de spaţiu şi timp, concepte abstracte dar cu proiecţie în planul simţurilor noastre. Ele definesc un cadru natural pentru a putea introduce mărimile de interacţiune observator – mediu.

c) Existenţa unui obiect Observat, generat printr-o a doua „decupare" : cînd „ceva" îi atrage atenţia observatorului, acel „ceva" aparţinînd

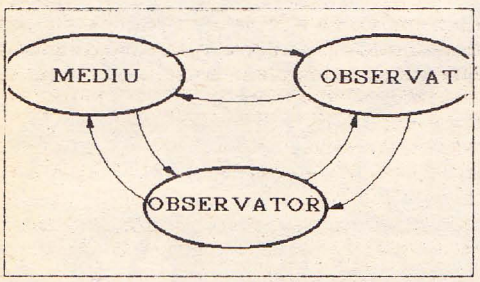

mediului. Observatorul îşi focalizează atenţia asupra lui, decupînd prin aceasta din mediu, (din univers), o zonă distinctă (fig 2). Criteriul de decupare este de natură informaţională: observatorul doreşte să absoarbă, să culeagă informaţii cu precădere din acea zonă distinctă de univers şi mai puţin din rest. Acest criteriu subliniază limitarea observatorului din punct de vedere al culegerii informaţiilor şi al procesării informaţionale.

Înţelegerea acestor procese ce însoţesc implicit procesul de cunoaştere a fost uşurată de apariţia conceptului de SISTEM. A percepe complexitatea celor ce se ascund în spatele unui cuvînt devenit banal azi, este condiţionată de înţelegerea profundă a altor cuvinte: spaţiu, timp, informaţie, energie, materie, structură, stabilitate, reglaj, finalitate, sinergie, funcţionalitate, recurenţă, ierarhizare etc. Utilizînd informaţii din cartea domnului Paul Constantinescu: Sinergetica vă prezint gen dicţionar explicativ, principalele semnificaţii ale unor cuvinte ce pot fi, pentru unii dintre dumneavoastră, cuvinte noi.

SISTEM = mulţime de elemente, aflate în interacţiune. Se completează noţiunea de sistem cu: Interacţiune, Finalitate, Sinergie şi Mişcare.

– Interacţiune: desfăşurarea în timp şi spaţiu a energiei caracterizabilă prin:

Informaţie: (măsură a organizării , finalităţii şi sinergiei)

Energie (măsură a mişcării)

Spaţiu

Timp

– Finalitate: ansamblu de lanţuri cauzale A – B – C – ...– F determinate de repetarea unor condiţii de mediu ce conduc la formarea de invarianţi care se pot conserva în structura substanţial-radiantă a sistemului: (unde A, B,... sînt sisteme, fenomene sau stări, iar prin invarianţi se înţelege o mulţime de interacţiuni şi/sau sisteme, fenomene care prezintă stabilitate, durabilitate: de exemplu genele pot fi văzute ca invarianţi ai celulei sau o anumită structură spectrală un variant al unui atom – se pot defini invarianţi „fenotipici" şi „genotipici").

Deci Finalitatea este asociată cu reflectarea repetată a interacţiunilor generatoare de invarianţi şi cu fixarea lor.

– Sinergie: efectul global, neliniar cooperativ şi/sau competitiv al părţilor pentru realizarea caracteristicilor întregului. Sinergia presupune asocierea (competiţia) subsistemelor (elementelor) pentru realizarea funcţiilor sistemului precum şi subordonarea sistemului faţă de sistemele ierarhic adiacente. De asemeni sinergia presupune generarea ordinii din dezordine, şi/sau apariţia unei ordini de rang superior. Sinergia este produsă „fenotipic" de mişcare în prezenţa perturbaţiilor (fluctuaţiilor externe sistemului) şi nu presupune „omologarea" rezultatului prin finalitate.

– Mişcare: este înţeleasă în sensul general de schimbare, în care pe lîngă sensul restrîns din mecanică (x=x(t)) cuprinde şi schimbarea de structură (de organizare) a sistemelor, fiind deci asociată cu o nouă ordine şi organizare.

Definirea unui sistem (izolarea sa din realitatea obiectivă) implică identificarea:

– mulţimii de elemente componente (Ei):

– mulţimii de relaţii interne (Ri) între elementele mulţimii Ei şi ale mulţimii relaţiilor externe (Re):

Se precizează că Ei, Ri şi Re au caracter variabil în timp. Orice subsistem se defineşte în mod analog motiv pentru care se poate spune că orice subsistem este şi sistem.

Funcţia de stare a unui sistem: F(t) = {F1(t), F2(t),..} : T – Rn unde Fi este o funcţie ataşată fiecărei din cele n proprietăţi ce caracterizează sistemul analizat;

Starea sistemului este valoarea funcţiei de stare la un moment dat t' s1 = F(t')

Eveniment: perechea ordonată {s1, s2}

Mesaj: şirul de evenimente {s1, s2, s3 ...}

Fenomen: comportarea dinamică a unui sistem; descrisă prin mesaje şi evenimente;

Proces: comportarea oricărui subsistem. Procesele pot fi fenomene sau invers, dependent de sistemul de referinţă ales.

Structura unui sistem cuprinde mulţimea elementelor componente (Ei) şi mulţimea relaţiilor dintre acestea (Ri).

Esenţa unui sistem este definită prin reuniunea mulţimilor Ri şi Re şi deci conţine şi determină funcţionalitatea sistemului, contribuind pe lîngă structură la realizarea finalităţii şi energiei sistemului.

Organizarea unui sistem este definită ca suma dintre structură şi esenţă, ansamblul invarianţilor acumulaţi în sistem. Ea este o formă de manifestare a interacţiunii universale, constituind alături de mişcare, spaţiu şi timp, o formă fundamentală de existenţă şi manifestare a materiei, un atribut inseparabil al acesteia. Dezvoltarea şi schimbarea ca etape ale mişcării impun definirea conceptului de dezorganizare, contrar organizării.

Organizarea sistemului are ca rezultat scăderea entropiei acestuia (creşterea internă a ordinii, a negentropiei) şi creşterea entropiei mediului extern. Efectul interacţiunii universale se manifestă în unitatea contrariilor: Organizare – Dezorganizare, conducînd la echilibru dinamic, diferit şi departe de echilibrul stabil. În cazul sistemelor nevii şi vii, Organizarea poate fi denumită şi Autoorganizare pentru a se deosebi de Organizarea de exemplu a unei întreprinderi, (activitate umană, realizată conştient şi care utilizează în interes social sau personal efectul legilor fizice şi sociale).

Autoorganizarea poate fi definită ca un ansamblu de procese în care, sub efectul perturbaţiilor un sistem se reorganizează căpătînd proprietăţi structurale noi, imprevizibile. Reorganizarea nu este o simplă restructurare (rearanjarea relaţiilor interne sau apariţia unor elemente şi relaţii noi), ci şi o modificare a funcţionalităţii, a apariţiei unei comportări noi, respectiv a unei noi finalităţi.

Deci SISTEMUL este sinteza dintre structura, esenţa şi relaţiile de supradeterminare a acestuia faţă de subsisteme şi de cooperare (competiţie) cu sistemele adiacente.

Sistem ierarhizat este un sistem ce are cel puţin un subsistem propriu şi elemente distincte de acesta sau mai multe subsisteme diferite. El este caracterizat prin relaţia adiacent-subadiacent prin ierarhia Sistem – Subsistem– Elemente.

În speranţa că aţi reuşit să parcurgeţi pagina pînă la sfîrşit, vom continua în numerele următoare să valorificăm informaţiile mai aride din acest număr, prezentîndu-vă cîte ceva despre stabilitatea sistemelor, despre scenarii de tranziţie la haos şi atractori stranii, video-feedback şi altele.

Florin MUNTEANU

Fericit cel ce și-a găsit perechea...

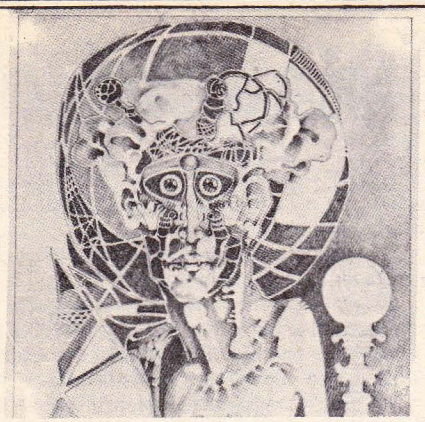

Ușa salonului se deschise brusc, trîntindu-se de perete. Regina și doamnele de onoare întoarseră capul, indignate. Văzînd însă cine intrase, înlemniră.

În prag era însuși regele, Maiestatea sa Ludovic al XIII-lea! Regina se ridică în grabă și făcu o plecăciune.

– Bine ați venit, sire. Mă bucur că v-ați adus aminte de mine...

– Eu nu mă bucur, doamnă! Am fost adus de probleme grave, de stat! Vreau să discutăm între patru ochi! Ieșiți afară, cotoroanțelor!

Doamnele de onoare, prea bucuroase că puteau pleca, nu mai îndrăzniră să se îndigneze de amabilitatea regelui. Erau, de altfel, obișnuite cu felul lui curtenitor...

– Doamnă, unde sînt eghileții cu diamante de Trebizonda?

– Nu știu, sire, răspunse Ana de Austria. Bănuiesc că în seiful Maiestății sale, împreună cu celelalte cadouri pe care mi le-ați făcut...

– Nu sînt acolo, doamnă!

– Eu, oricum, nu m-a atins de bijuterii...

– Ba da, doamnă!

Și regele se repezi la terminalul din colț și începu să izbească furios clapele.

– Uite, doamnă, ce scrie aici! Calculatorul nu minte!

Pe ecran apăru o parte a inventarului seifului regal. În dreptul poziției 7503, Eghileții cu diamante de Trebizonda, apăruse textul:

„Preluați de Maiestatea Sa Regina, în ziua de 13 martie a.c. Identificare prin cod și amprente digitale."

– Da, sire, i-am luat atunci, dar eram convinsă că i-am dus înapoi...

– Doamnă, unde sînt eghileții?

– Nu știu! Și chiar dacă aș ști Loui, nu ți-aș spune, pentru că ești prea mitocan!

Tenul măsliniu al regelui deveni un pic mai întunecat, părînd să indice o oarecare creștere a afluxului sanguin în zona facială. Nu răspunse nimic și păru să-și amintească de faptul că un adevărat covor persan era, pe vremuri, lăsat în stradă, să fie bătătorit de trecători și cămile, pentru că, observînd, probabil, vreo denivelare în minunatul covor de Azorat, se apucase să-l bătătorească prin sărituri spasmodice...

– Bine, domnă, gîfîi el în cele din urmă, după ce consideră, probabil, că adusese covorul într-o stare convenabilă. Tu ai vrut-o!

Și scoase din buzunar o cutiuță cu un buton mare, roșu.

– Iată, doamnă! spuse el, apăsînd cu furie pe buton.

– Și ce-i cu asta? Întrebă regina, pentru că nu se întîmplase nimic.

– Știți ce sînt diamantele de Trebizonda, doamnă? Vă spun eu, pentru că, după cum știe toată lumea, cultura dumnevoastră tehnică lasă de dorit! Sînt cristale a căror stabilitate e controlată de un cîmp de forță instalat în montură. Dacă scoți o piatră din montură, bum! Explodează, doamnă, face totul praf! Iar eu am declanșat un mecanism care deschide montura, lasînd pietrele să cadă și să explodeze! La ora asta, din ducele de Buckingham n-a mai rămas nimic!

– Interesant, sire. Am bănuit de la început că e ceva suspect cu eghileții ăștia. Însă vă înșelați, sire. Ducele era, într-adevăr, îndrăgostit de mine, dar mie nu mi-a plăcut nici un pic. Așa că, bănuielile voastre fiind nefondate, și intuind ceva suspect în povestea cu eghileții, și, întrucît sînt femeie și nu suport să fiu înșelată, chiar dacă nu mor de dragul dumneavoastră, am dăruit eghileții nu ducelui de Buckingham, cum credeți, ci stimatei Milady de Winter, amanta en titre a Maiestății Voastre! Așa că, dragă Loui, dă-mi voie să-mi exprim sincerele condoleanțe pentru semivăduvia ta! Ți-ai făcut-o singur... Trebuie, în același timp, să remarc metoda extrem de comodă de a scăpa de o amantă... Toată admirația mea, dragă Loui!

Regele rămase un moment fără replică. Apoi, cuprins de o dorință cumplită de distrugere, se îndreaptă spre regină, care, cuprinsă de spaimă, își acoperi fața cu mîinile, neîndrăznind să strige după ajutor. Dar regele se opri în fața ei și, apucînd serviciul de porțelan de Tervres de pe măsuță, îl izbi de pe perete. Cesțucele subțiri zburară în toate părțile, sărind ca niște mingii de ping-pong.

– Bravo, Loui, o mîncă limba pe regină, știam că ești un bărbat puternic, dar nu-mi dădusem seama cît ești de ambițios! Să încerci să spargi un porțelan incasabil, garantat de fabricant că rămîne întreg chiar în caz de război atomic! Străduiește-te, dragul meu, poate reușești să stabilești un record mondial!

De data asta regina mersese prea departe, iar Ludovic nu se mai putu stăpîni. O apucă de păr și dădu cu ea de podea. Începu s-o lovească, să-i sfîșie hainele și cine știe unde s-ar fi oprit, dacă n-ar fi început să zbîrnîie intervideo-ul de pe perete.

– Maiestate, o știre bună! se auzi vocea cavernoasă a cardinalului de Richelieu, a cărui figură ascetică apăruse pe ecran. Ducele de Buckingham a pierit într-o explozie care i-a distrus castelul! Știrea este oficială, comunicată de autoritățile din New England!

Regele rămase înmărmurit, cu mîinile încă încleștate de gîtul reginei.

– Cum adică? A pieit ducele ? Nu Milady de Winter?

– Planul nostru a reușit, sire, dar se pare că nu poți să faci omletă fără să spargi ouăle... (Cardinalul avea obiceiul să citeze proverbe antice, al căror sens îl știa în mare. Ar fi fost pus într-o situație penibilă dacă ar fi trebuit să explice ce-i aceea omletă și ce sînt acelea ouă) Am aflat din timp că regina i-a trimis eghileții doamnei de Winter, ca un cadou din partea Maiestății Voastre. Am reușit s-o conving pe acea doamnă să-i trimită ducelui, însoțiți de-o scrisoare pe care au prgătit-o oamenii mei... Scrisoarea, purtînd semnătura reginei, îi cerea să poarte tot timpul eghileții la el. Apăsarea voastră pe buton i-a fost fatală. Ceea ce n-am știut a fost faptul că Milady, în lăcomia ei, și-a oprit doi dintre eghileți... Au fost suficienți să fie făcute bucăți... Dacă-mi permiteți o părere personală, cred că paguba nu-i prea mare, avînd în vedere lăcomia persoanei, plus că era gata să ne dea planul peste cap...

– Bine, bine, mîrîi regele, lasă-mă acum în pace...

– Atunci, ne vedem mîine, la consiliu, se grăbi cardinalul. V-am pregătit un dosar cu problemele urgente. Rămîneți cu bine, sire...

Și ecranul se stinse.

Regina se ridică de pe jos, aranjîndu-și părul. Rochia nu mai era bună de nimic, așa că o smulse și o aruncă într-un colț. Așa, dezbrăcată și jumulită, era destul de apetisantă. Se așeză pe canapea și-l privi cu milă pe regele rămas în fața ecranului stins.

– Bietul de tine... Chiar o iubeai pe gîsca aia, Loui?

– Nu, n-o iubeam, răspunse într-un tîrziu regele. Dar îmi găsisem o ocupație... Știi cît de mult mă plictisesc... Avea darul să mă amuze, cît de cît...

– Asucultă, Loui, șopti regina, dacă tot am rămas singuri pe lume, nu crezi că ar trebui să încercăm să ne consolăm reciproc? Sîntem încă tineri, regatul are nevoie de un prinț... N-o să te plictisesc prea mult, dar încearcă să mă înțelegi... Sînt singură aici, pe planeta asta atît de îndepărtată de cea pe care m-am născut...

Regele o privi nehotărît.

– Hai,vino lîngă mine și plîngi, dragul meu... Îți va face bine...

Acestea sînt împrejurările, zice cronicarul, în care s-a produs acea împăcare din familia regală, ce a avut ca urmare nașterea lui Ludovic al XIV-lea, Regele Soare...

Extras din Dicționarul Enciclopedic al Academiei Române, ediția 174.

Musketaria: planetă locuită în galaxia GNX47881, sistemul PUN-155, coordonate...

Populația: 3.453.000 locuitori.

Limba oficială: franceza antică.

Forma de guvernămînt: monarhie absolută, dinastia Valois-Bourbon (Întemeietorul dinastiei, Yusuf N'goma a luat numele de Ludovic I de Valois-Bourbon. Numele regelui, obligatoriu, este Ludovic. Actualul rege este al 154-lea purtător al acestui nume) Șeful guvernului poartă titlul de cardinal.

Religia: catolicism islamic.

Capitala: D'Artagnan (230.000 locuitori)

Orașe principale: Athos, Porthos, Aramis.

Export: sacîz sintetic și tărîțe pentru borș.

Import: bame, corcodușe, laminoare.

Liviu RADU

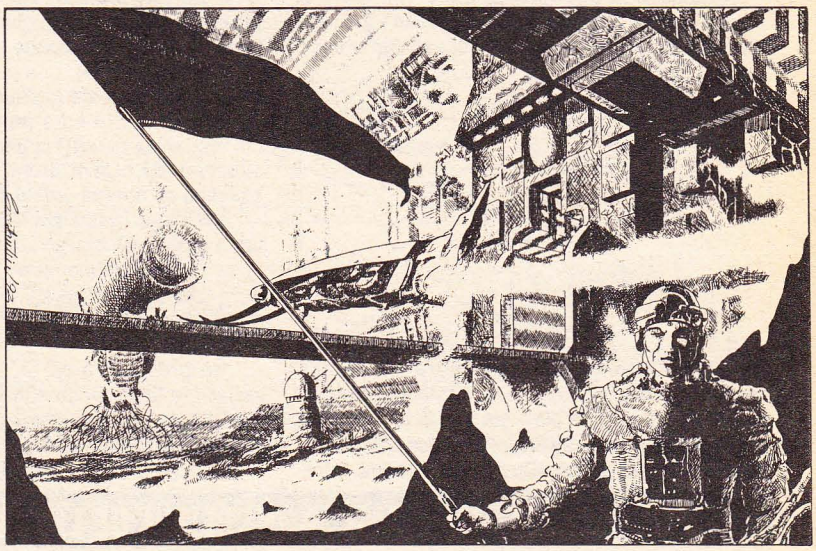

ECRAN FANTASTIC 1992

Retrospectivă – V

Ultima categorie discutată, cea a miraculosului, trece cel mai adesea neobservată. Socotite „filme pentru copii", producțiile din acest domeniu sînt băgate în seamă cînd bugetul trece de un anumit prag și, prin urmare, sînt angajați oameni care, teoretic, sînt garanția unui produs de calitate. O sumară enumerare de realizatori – Walt Disney, George Lucas, Steven Spielberg, Francis Ford Coppola, Jim Henson – demonstrează că genul rămîne, într-o covîrșitoare proporție, american. Fenomenul ar putea fi, eventual, explicat printr-o anume mentalitate a ludicului păstrată în meltingpot-ul etnice-religios-cultural din SUA. Cel puțin pentru moment, cu rare excepții, europenii par a fi uitat cu desăvîrșire să se joace.

Una dintre aceste rarități o reprezintă Poveste fără sfîrșit (1989, r. Wolfgang Peterson), coproducție germano-engleză trăgîndu-și seva din prima jumătate a romanului omonim de Michael Ende (apărut în 1987 la Ed. Univers). Zic prima jumătate, deoarece extraordinara densitate epică și ideatică a cărții și jocurilor metaficționale în care se angajase Ende pe parcursul a 400 de pagini nu se putea echivala vizual decît cu un realizator de geniu și pe parcursul a trei filme. (În 1990 a apărut Neverending Story II, regizat de George Miller [seria Mad Max], un produs comercial de duzină, legat de carte și film doar printr-un titlu nemeritat). Deși finalul lasă de dorit, deși unele soluții tehnice și narative sînt facile, Wolfgang Petersen (care mai regizase în 1985 Enemy Mine, după nuvela lui Barry Longyear, premiată cu Hugo și Nebula și piratată la noi de Ed. Orion din Craiova) știe să-și aleagă și conducă actorii-copii, să creeze atmosferă, uneori feerică, alteori înspăimîntătoare, să țină în permanență spectacolul captivant de acțiune. Contribuția hotărîtoare la cele două concepte literare (și nu numai) determinante ale imaginarului, suspension of disbelief și sense of wonder, o aduc însă efectele speciale și plastica filmului. Creaturile fabuloase și peisajele mirifice, cu nimic mai prejos decît realizările similare americane, sînt scăldate într-o paletă cromatică neobișnuit de rafinată și delicată – dacă Fantasia, contribuția lui Ende la spațiul arhetipal al basmelor, ar exista cu adevărat, probabil ar arăta ca în filmul lui Petersen.

În aceeași geografie a imaginarului se înscrie și Țara-de-Nicăieri, tărîmul inventat acum aproape un secol de englezul J.M. Barrie și peste care domnește Peter Pan, strengarul hotărît să nu mai crească niciodată. Dar ce-ar fi dacă Peter Pan ar deveni adult? Pornind de la această incitantă premiză, s-a născut Hook (1991, r. Steven Spielberg). Devenind un prosper, respectat și foarte ocupat om de afaceri, adultul Peter își neglijează tot mai des familia. În zadar încearcă bunica Wendy să-i amintească de minunatele clipe petrecute împreună în Țara-de-Nicăieri. Abia atunci cînd fiorosul căpitan Cîrlig (în cazul acestui film se putea apela la traducerea lui Andrei Bantaș) îi va răpi copiii, Peter va reveni la... realitatea basmului. Și în trei zile el va fi silit să reînvețe să zboare, să cucurigească, să-și folosească puterea imaginației, pe scurt să redevină copil. Adversar îi va fi un căpitan Cîrlig pleșuv, angoasat și mai obsedat ca oricînd de ceasornice, dar căruia trecerea timpului nu pare a-i fi răpit nimic din reflexele și perfidia de odinioară. Și ca să fim siguri că totul se va sfîrși cu bine, vrăjitorul Spielberg nu ezită să facă tot ce-i stă în putință pentru a ne scufunda în atmosfera de basm, fără a uita să ne facă din cînd cînd cu ochiul. Modernizarea Țara-de-Nicăieri: coafuri punk și skateboarduri la Copiii Pierduți, partidă de base-ball la pirați; se amuză cu incongruențele: Peter vrea să-și răscumpere copiii din mîinile piraților folosind un carnet de cecuri; detaliază ostentativ luxurianța și fastul scenografic; face risipă de fantezie în bătălia finală: Copiii Pierduți folosesc mitraliere cu bile, iar cel mai rotofei dintre ei se strînge ghem, funcționînd ca o bilă de popice; în fine, abundă referințele la Peter Pan al lui Disney (1952), de pildă umbra lui Peter alunecînd pe nori. Sigur că potrivit standardelor lui Spielberg, filmului îi pot fi oricînd reproșate apelul la rețetele hollywoodiene, aspectul de produs de serie, atrofierea stilului și viziunii proprii autorului lui Duel pe autostradă (1971), sau chiar exaltarea vizualului în detrimentul tematicii și poate încă multe altele. Ceea ce rămîne însă e incontestabilul talent de povestitor al lui Steven Spielberg, aliat cu un profesionalism actoricesc care ar trebui să ne pună pe gînduri. Cîți dintre marii noștri actori ar putea (vrea) să interpreteze rolul lui Cîrlig sau al Tilincuței?

Cam la fel stau lucrurile cu actorii și în cazul lui Batman revine (1992, r. Tim Burton), în opinia mea cel mai interesant film al anului 1992. Tim Burton e deja un nume consacrat; mărturie stau Beetlejuice (1988), Batman: The Movie (1989) și Edward Scissorhands (1990). Lansat cu o mare campanie publicitară și devenit cel mai rentabil film al anului, primul Batman era prilejuit de aniversarea a 50 de ani de existență a personajului de BD creat de Bob Kane. Dincolo de povara bugetului și a succesului de box-office, filmul impunea cu precădere prin decorurile cu iz gotic, invadate de un jeg urban stilizat, preponderența designului amintind de mai vechiul Blade Runner. În 1992, eliberat de presiunea realizării unui produs aniversar, Tim Burton „uită" să mai fie cuminte. Batman revine e străbătut, de la un cap la altul, de un curent insidios de anormalitate, nefiresc și perversiune. În loc de comoda polarizare alb-negru, personajele sînt drapate în tonuri neliniștitoare de cenușiu. Catwoman, visul oricărui sadomaso fetișist, oscilează permanent între extreme, seducătoare și letală, tandră și perfidă, lingușitoare și perversă; Pinguinul, deși malefic, răzbunător și răzgîiat, își datorează labilitatea psihică și accesele de violență unor cauze obiective care-l fac demn de milă; Batman pare mai curînd interesat de rolul său de playboy multimilionar și de mondenități decît de misiunea sa de justițiar mascat. Masca (figurat vorbind) lui Batman e de

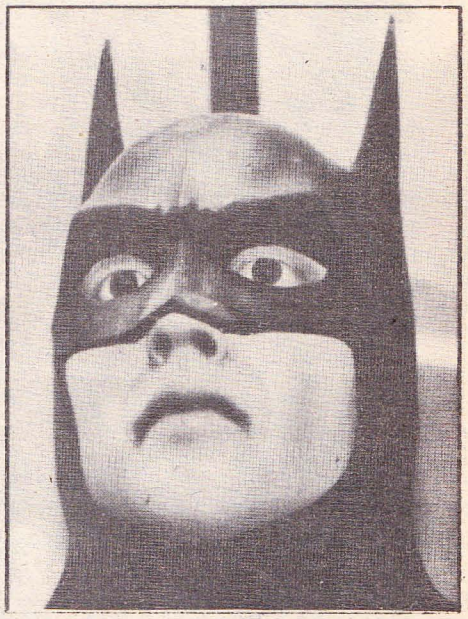

altfel extrem de complexă. Ineficient în acțiuni, violent peste măsură, gentleman spilcuit dar și electronist genial cînd situația o cere, personajul pare creionat pe linia impusă de Frank Miller in faimosul Dark Knight. N-ar fi singurul punct de interferență al celebrei benzi desenate cu filmul. Ca și în Batman: The Movie, inspirat direct din scenariul lui Miller, scenografia (decorurile) e decisivă în stabilirea atmosferei. Amestecul electric de influențe, mergînd de la filmul expresionist german (Metropolis) la comics-urile cu super-eroi (Dark Knight) și de la concepțiile arhitecturale naziste la descreptitudinea Los Angeles-ului din Blade Runner, e pus în valoare de o imagine suplă și șocantă ca soluții (grădina zoologică e un model redus; Batman privește într-o piață miniaturală, plasată în perspectiva falsă). Efectele speciale digitale fac aici un nou pas înainte: pinguini și lilieci sintetizați sînt lăsați să evolueze liber pe baza unui set de condiții inițiale. Desigur, există și note false: studioul se trădează sub pașii pisicilor; cînd Batman nu-i pe ecran, acțiunea devine imediat trenantă (e evident că regizorul a iubit mai mult măștile personajelor și problemelor identităților lor duble decît alter-ego-urile „civile"); personaje al căror rol rămîne nelămurit (fiul lui Schreck) sau evenimente confuze (cum își capătă puterile Catwoman?).

Batman revine reușește însă să fie interesant estetic tocmai pentru că nu-și propune acest lucru. La origine produs de entertainment, prin vastul sistem referențial și auto-referențial, prin detașarea ironică însoțită de parodie fină, prin varietatea citatelor culturale invocate, filmul intră sub incidența postmodernismului. În ce măsură însă s-ar justifica o asemenea analiză e, fără îndoială, subiectul unui cu totul alt articol. Oricum, indiferent de instrumentarul analitic, Batman revine e un spectacol de înaltă clasă și o excepție fericită: o urmare mai bună decît originalul.

Cristian LĂZĂRESCU